Масса а пачхьалкхийн пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкоман, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхачу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЙЛУ 1923 ШЕРА ДУЬЙНА

№ 29 (4589) | ЕРА, 7 март, 1968 шо. | Мах 2 кап.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ПХЕ ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара накъадолхаш

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШТА ЛОАРХІАМЕ ХА

В. И. Ленин ваь бlаь шу дузача денна сийлецца накъадахара аьрхачу дерригачу халкъа социалистически къа юкъе а бала лакха декхараш тlеэцнад Нохч-ГІалгІайчен хьайбаш лелавераша. Пятилетка кхоьлагlча шера дlахо лаккхе кьарлlад цар хьайбан продуктивность, пхьалл совгlа декха лаьрхlад пачхьалкхенга 1000 тонн дулх, 2000 тонн шура, 2 миллион фуь, 150 тонн тха.

Колхозийн совхозийн хьайбаш лелаверашта эгтара бехктокхамечlарча гlуллакхех ма! да хьайбаш lаьгарадалар. Хьайбан продуктан алсамъяккхара дахьдера декхараш кхочушдара хlара боалаш къахьегамхоша доаттабеча къовсамо толам доккхаш лерттlа lаьгарадеххинга вlаштlехьдаккхарах тийша да.

Вай республикерча дукхахча колхозийн совхозийн фермашка лакха лоаттаю хьайбан продуктивность. Масала, Наурски района «Россия» яхача колхоза фермашка хlара кхоабача lаттагара 186 килограмм шура лаьхкхай укх шера январь бетта. хlаьта № 1 йолча ферме — 205 килограмм, соахка шу хана лаьккхачул 76 килограмм дукхагlа. Из латтан шура яккхара гlулакх Сунженски, Ведана, Гудермесски, иштта кхьча районий боахамашка. Укхаза дехгара денга алсамйоал хьайоаккха шура.

Дукхача районашка из хаттан дукх деккхара гlулакх а. Кlеига дац республикехь хьайбашта тlаьхкета дула тlа-тlа дукхагlа кхушин пачхьалкхенна хьалхашкара шоай декхараш толамца кхоачашдеш дола боахамаш.

Цхьабакъа, дукхача районий боахамашка лоха я хlаьп хьайбан продуктивность. Къаьстта эсала латт шура яккхара гlулакх. Хlаьта хоаш ма дий хlана тlайкха шура тlехьагlа, доахан бlаьстан даьlгlенашка дала аралаьча дlатакха миштта хала хул.

Геттара ло латт шура яккхара гlулакх Малгlабика района боахамашка. Из хьахьокх ду района пачхьалкхенга шура йоккхара квартальни план 26 февраль тlаккхача 45 процент мара кхоачаш ца яро. Квартал чаккхала цхьа бутт мара бисабец, хlаьта цу районна боахамаша шоай план ах я кхоачашьяьи.

Малгlабика районачарна дукха гаьна доаьналаьц Наьсарен района боахамаш я. Кlеига йоаних цу боахамий фермашка шура, кlеига дlа я лу из пачхьалкхенна. Масала, «Экажевский» совхоза отделение шурий-товарни ферме 2,3 килограмм шура мара яккхац дийнахь бусн кхоабача lаттагара. Соакхарчул 1,3 килограмм кlеигагlа я из. Цудухьа кхоачашъяьц ферма шура йоккхара план а. Иштта эсала латт гlулакхаш «Октябрь 40 шу» яхача совхоза 4 отделение ферме. Шин бетта квитка ах мара кхоачашъяьц районе а шура йоккхара квартальни план.

Хьайбан продуктивность лаха хилареи шура кlеига яккхареи бахьан хьайбаш лерттlа ца кхабар уж хиннаьла програма яра ца дахар, шарна хаиннахьа хий ца моладар, лерттlа кхы эша гlулакх ца дар да. Масала, Наьсарен района «Плиевский» совхоза Яндарерча ферме йол, ча, гlадамаш дац. Дукхьал цхьан силосаци бардаци кхоаб цар детта доахан. Ялат, хьажиlаш а лу цар довзанна, амма из хьайбашта тезар я дурал довцаш толха lаьрж а ецна я. Хlаьта цу боахама Бурокlалхарча ферма кхы меттал силос а яц.

Дlадала кхоачамболаш доакъар дале а цхьалолча боахамашка лерттlа кийцац доахамна дlадулла доакъар, дукха доакъар кхоачам ца беш доаду. Йол, ча, концентраташ доахавна мишта тел хьожаш тlахьожам лоаттабац. Хlанчул тlехьагlа цхьан беттен ах беттен, нагахьа за талхе кхы дукхагlча дала а базашка хила дезаргlа хьайбан. Цудухьа чlоагlа теркам тlабахийта беза хlана доахан тиш ца долийтаи lаьгарадохара, цар продуктивность лох ца ялийтара. Боахамий кулгалхошеи специалисташеи, районни производственни управленеи болхлошо ле дезар за лолаш дола кхоачамбоацараш дlадахар, фермашка бокъонна порядок оттаяр. Эггара хьалха вlаштlехьдаккха деза доакъарах кийса пайда эцияла. Чах, гlадамех кагяккхар, из lаьарна тоаяр, гlожа доакъар силосах а алеш деккар, концентратех муж бар, искусственна шура хийчъар уж да хьайбаш лелавеча фермай болхлой керттера декхараш. Сий долаш лоархlартьа хьайбан продуктай производство алсамъяьккха, дулх, шура кхыйола продукташ пачхьалкхенга йоккхара план лакхача темпашца кхоачашъяь коллектив.

Дукциига а йоацаш дукха халонаш кийелу хьайбаш леладераша доахан чусоналаьча хана. Къаьстта дукха я халонаш хlана, бlаьсти яла гlертача хана. Хьайбаш тиш ца долийташ lаьгарадаха, цар продуктивность декха лоаттае еш фермашкарча къахьегамхой. Цудухьа берригa шоай низ хьавкъал, сованг тlахийта оарцагlбола безаш худ уж хьайбаш лерттlа lаьгарадахара, цар продуктивность лох ца ялийтара, хlаьта дерригa гlулакх, толам царех тийша а ба. Из кхета а деш хьалха даттача боахамашка чlоагlа йоакхо я хьайбаш леладерий, лакха оасарле йоанаш къахьегара в саладара а царна эша хьалаш вlаштlехьдоах.

Чlоагlа лоарлlаме за къахьегам вlаштlехьбаккхара дьалха латта методаш ерригача фермай болхлошта дlайоаккхитар, кердадар, прогрессивнияр хьалашар. Партийни организацей декхар да хьайбаш леладерашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржадерга вlаштlехьдаккхар, уйнах [illegible] шера яхь, лоадерийтара, из беркате хилийтар, хlара колхозахь совхоза болхлош В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна сийлецца накъадахара тlайкйца декхараш кхоачашдара оарцагlаккхих. Хlана дерригa хьайбаш леладерий опыт массанена я дlайоаннийта еза бахетlа лакхштаммай ваьтта коммунистически хьийле къахьегаа гlерта вах материально а моральна а хьалхаца беза.

Хьайбаш толамиа lаьгарадахар укх бехктокхамерча хана цар продукташ яхарел кийчъарий темиш лахъар Нохч-ГІалгІайчен хьайбаш леладераша пятилетка кхоалагlча шера тlайкйца декхараш кхоачашдара ле лоаврех керттера яр да.

Толаме къахьег крекинг-завода № 1-2 йолча установка коллективо. Ерригача сменаша тlехххоачашъю шоай задани. Хlара бетта планал совгlа итташ тоннаш мехкдаьтта продукташ йоах воккхагlа вола оператор И. Захаров керте латтача мехкдаьтте чаккдоахарий сменас.

Сурта тlа: воккхагlа вола оператор И. Захаров.

В. Добриева сурт.

ДИКА ГІУЛАКХАШ

Дукха дика гlулакхаш даьд эксплуатационни цеха оператора я. Харитонова кулгалдеча Грозненски локомотивни депо женсовето. Хlана женсовета активисткаш К. Рудик, В. Наурбиева, Т. Мовсарова, В. Грилина, кхьбарош а кхалнаьха деита кийелуш нехашка, болхлой моттигашка порядок еш, производства культура айлара бахкаш деш ба.

Женсовета членаша депо болхлой бахача шlенашка бахе нар аахара хьалаш техк, эшачарна сихагlа ремонт ергбола гlулакх вlаштlехьдоахих. Кхалнах-активисташ берий яслеша, бошамаша, столовеша, тикаша бахкаш мишта ду я хьеже юкъе кийделле кхоачамбоацарш дlатоах.

Г. ФЕДОРОВ.

ЛАЬРХІАЧУЛ СОВГІА

Шаккха ца хиннача хьисапе хьинар айдена къахьег пагилетка кхоалагlча шера Грозненски консервни завода болхлоша. Укх бетта чотах 962 эзар консервай банкаш ара я дешаш чаккйбьккхар хьалхара шн бутт. Реализаци яре план а тlехкхоачашьюь. Пламал совгlа дlахьийта консервай банкаш итташ азараш я.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

БІаьсти йоалаш латт

Масеххи ди мара дисадац бlаьсти ю культурий дlаеш ха къачlакххал.

Ерригa техника бlаьстан белхашта кийчъяр берригa ше тlобахийтаб организатормо.

Цхьоазагlа март тlаккхача ерригача республике ремонт ль бьийн 2867 трактор я я кэзчарш 95 процент. Хlанчул тlехьагlа ремонт я эзаш 133 трактор я.

Дукхагlа йолча районашка гулдьхьи lайн ремонт еш кхоачашьаь.

Цаьбоньла. Грозненски, Малгlабика, Сунженски, Урус-Мартана, Шелковской районашка ерригача тракторашта ремонт ль баьнабац ремонтиш. Цул совгlа 1967 шера бlаьсагlча лаьртта ремонт дьча тракторех шьарша lай беах бьаь, цудухьа кlанэ ремонт а эзаш я уж.

Дукха тlахкхачашьяьй инвентара ремонт яре боахамаш, къьаьстта лакарашта, сеялкашта. Хlана берригa тарлие тlабахийтаб на бола кхет чузца низ байнаш, кхет чузца кхыйола тахникна тоалра.

Пятилетка кхоалагlча бlаьстан къахьегам балхаш вlаштlехьдаькхан дийна чакхдахара кхадвоччо дегlаьшне ерригa техника кийчъаь йоаха еш хlара иккизом совхозаш.

1968 ШЕРА 1 МАРТ ТІАКХОАЧАШ РЕМОНТ ЯЬ ТРАКТОРАШ (планах процентаца).

1. Ачхой - Мартана	98
2. Ведана	140
3. Грозненски	91
4. Гудермесски	106
5. МалгІабика	88
6. Надтеречни	103
7. Наьсарен	101
8. Наурски	107
9. Ножай - Юрта	105
10. Советски	106
11. Сунженски	90
12. Урус - Мартана	88
13. Шаьла	101
14. Шелковской	83
МСХ совхозаши колхозаши	94
«Грозанпо» объед. совхозаш	101
Консервни промышленноста треста совхозаш	79
«Скотооткорм» треста боахамаш	104
Ерригача республике гІолла	95

ШУРА ДУКХАГІА ЙОАККХ

Ia кхерахе за аьппа аххана сатесаш бац Урус-Мартана района «Техинский» яхача совхоза хьайбаш леладераш. Из мишта lаларах тешаш болийт совхоза кхаь а ферме эттача хьалаша.

Эггара хьалхагlа се нийсвелар цхьоалагlча отделене шурий-товарни ферме. Нига 384 етт ба. Дерриға а доахан «красностепной» яхача фух я. Шоай хьинар на кходеш къегаш ба ферма кулгалхойи хьайбаш леладерани.

Цхьа-дале ферма шlеча уголоке дlачуйоккхе а бlаьр шет зегаом бlаргагlеча марте Тулаь' хьайбош кхабара оттальча ваьшенах. Цунга хьежача гучадаьлар доахана пламач дуккаргlа доакъар теналга. Из хlаьна ха а хала даьар. Дlадахача шера доакъар lаллиндеча хана сон дукха лаьттача йоачашa доакъара дикка тоалхаьар. дикка эшаьар доалкъар хьаьа элегташ. Из бахьан доаан иаьах лаьрхlачу ниjета шена цхьаьцайолча хана кхы дукхагlа а тел хьайбашта доакъар. Нагахьа сина плаьш хlара бежанна тийнахьи буси дала деза доакъар 1,2 единица мара еце, царна хlана кхоач 2,6 единица. Цул дукхагlа доакъар теле я из боахаме шортта долаш ла.

Дикача толамашца дlадоладир ферма хьайбаш леладераша пятилетка кхоалагlа шу. Шабахача шин бетта ферма болхлоша дамчуйна хьежа на гучабоаьл хьайбай продуктивность ди тlехьа лаккхуш хилар. Иштта, январь бетта ферма дерригача доахангара лаькка шура 455 гарта центнер хилар. хlаьта февраль бетта 412 центнер гартга хилар из. Вездлане деза планах январь бетта дерригача доахангара яккха еза шура 301 центнер февраль бетта йоагlар 317 центнер мара ца хинналга. Иштта, шоай къахьегама декхараш тlекхоачадеш дlаладаьд хьайбаш леладерана боахама шу.

«Техинский» совхозе дlадахача шера октябрь бетта цхьоалагlча шурий-товарни ферме лаьккха ерригa шура 451 центнер хинаьла, укх шера январь бетта лаьккха йиъ центнер дукхагlа я.

Цу тайнара дика къахьегана толамаш даьхад кхоалагlча отделене шурий-товарни ферма хьайбаш леладераша а. Тlахьа ца беса гlерт уж хьоалагlча ферма хьайбаш леладерел, хlана аьлча цу дlаладалурнише а шоайла яхье баьинабар шинна а ферма къахьегамхой. Низ кхобаш ферма болхлоша шоалта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара. Иштта, кхоалагlча ферма хьайбаш леладерана укх дlабахача шин бетта 660 гартта центнер шура лаьккхай кхоачача йоагlар 610 центнер мара йоахача.

Дика вlаштlехьбаьккхаб боах шоалагlча дулла хьайбаш кхоабача ферме а. Дукхьал дlабахача шин бетта 79 центнер дулх тlанхийттах фермерча хьайбашта планах довгlар 52 центнер мара доаннача. Хlанале тlехкхоачашъяь баьнтаб хьайбаш леладераш кхоалагlча квартала план.

Миштта карагlаоал lана замалахьа цу тайнара котало яккха? Цхьа-дале, ферма болхлой шоайла социалистически яхье баьнаб. Фермай шlеча уголоке чувоаллаше я бlаьр кхет эггара гуча утиача яхье хьалхара моттиг аьхача кхехьегамхоша тийлича вьшелах. Хlара хейна доакъара бача бада гучу лоаш ферма.

Иштта, кхоалагlча отделене шlеча уголоке ула доарха йолча М. Атуевайна ецна вьшел. Январь бетта хlара lаттагара 141 килограмм шура лаьккхай ю планах йоагlар 85 килограмм йолча. Телатница йолча А. Тасуевайна а ецнай вьшел. Планах хlара lасалпа тlаккхета саар 500 грамм йолча. Цо гlулакх дечарех хlаранена лаьъера лаьрхlача 820 грамм кхет. Иштта, вlаштlехьдаьккхад из гlулакх кхьча фермашка а.

Цхьабакъда, цхьа кхоачамбоацар да боахаме белгалде дезаш. Планаьхчул кlеззиг-дукха совгlа ба шурий центнер лаьккхарга дlабода цах. Цхьан шурий центнерга дlададоа 18 сом да планах довгlар 16 сом 57 кепиги мара ца хилча.

Из гlулакх тоаде деза совхоза кулгалхоша.

М-Р. ПЛИЕВ.

«КОСМОС-204», «КОСМОС-205» — СИГАЛА

ТАСС-а ХОАМ

1968 шера 5-ча марте Советски Совзе урагlахйнай аргlанна йоа «Космос-204» яха Лаьттан искусственни спутник. Спутника берта тlа отталь 1962 шера 16 марте ТАСС дlахайкъаьча программага хьежжа космически арена тохкамаш делга дlахо лаьхара лаьрхlа lилман аппаратура. Спутник дlахоачаь ер параметраш йолча орбитага:

юххьанцарча юкъагlа ге боалах 95,9 минута;

лаьттан тlехенгара эггара гаьнагlа йола юкъ (апогее) 873 километр я;

лаьттан тlехенгара эггара гаргагlа йола юкъ (перигее) 282 километр я;

орбита лостам — 71 градус.

Iилман аппаратурал совгlа спутника тlа я: орбита элементаш юйсса йистара йола радиосистема; приборийн lилман аппаратураш балхах йола хаамеш Лаьтта lочуттелара эша радиотелеметрически система.

Спутника тlа отталь аппаратура лерттlа болх беш я. Координационно-вычислительни центр lочуухача информацена обработка еш я.

* * *

1968 шера 5-ча марте Советски Союзе урагlахйнай аргlанна йоа «Космос-205» яха Лаьттан искусственни спутник. Спутника берта тlа отталь 1962 шера 16 марте ТАСС дlахайкъаьча программага хьежжа космически арена тохкамаш делга дlахо лаьхара лаьрхlа lилман аппаратура. Спутник дlахоачаь ер параметраш йолча орбитага:

юххьанцарча юкъагlа ге боалах 89,4 минута;

лаьттан тlехенгара эггара гаьнагlа йола юкъ (апогее) 310 километр я;

лаьттан тlехенгара эггара гаргагlа йола юкъ 201 километр я;

орбита лостам — 65,7 градус.

Iилман аппаратурал совгlа спутника тlа я: 19,995 мегагерц частота а йолаш болх бу радиопередатчик; орбита элементаш юйсса йистара йола радиосистема; приборийн lилман аппаратураш балхах йола хаамеш Лаьтта lочуттелара йола радиотелеметрически система.

Спутника тlа отталь аппаратура лерттlа болх беш я. Координационно-вычислительни центр lочуухача информацена обработка еш я.

XI НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБЛАСТНОЙ КОМСОМОЛЬСКИ КОНФЕРЕНЦИ

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

Самарадийнахьа Грознерча М. Ю. Лермонтова цlерагlча театре XI Нохч-ГІалгІай областной комсомольски конференци хилар. Массане цхьа барт а болаш КПСС ЦК Политбюро сийлен президиум хержар делегаташа.

Конференце ден повестка:

ВЛКСМ обкома отчетни доклад (докладчик — комсомола обкома хьалхара секретарь С. А. Кирилов).

Ревизионни комиссе отчетни доклад (докладчик — ревизионни комиссе председатель Ф. Д. Заводский).

ВЛКСМ обком харжар.

Ревизионни комиссе харжар.

* * *

ВЛКСМ обкаман ревизионни комиссен доакладаш тlаца прениех къамельаш дир РКСМ III съезда делегата, къаьнча большевика П. В. Мамедова, ВЛКСМ Грозненски горкома хьалхарча секретара П. Громова, ВЛКСМ Надтеречни района хьалхарча секретаре Д. Мамидова, Грозненски химкомбината слесарий бригада бригадира В. Мальцева, «Шалинский» совхоза токара С. Шамилова, мандатни комиссе председателя А. Недорубова, ГрозНИИ директора Н. З. Дорогочинина, ВЛКСМ Наьсарен района хьалхарча секретара Ю. Бараховна, республиканский совета председателя Н. Мусаева, Грознерча мехкдаьтта института комсомола комитета секретара Г. Петросова, Грознерча № 1 йолча швейни фабрика пропагандиста С. Батаева, Сунженски района КПСС XII съезда цlерагlча колхоза правлене председателя В. Н. Шумилова, ВЛКСМ Дагестански обкома секретара Ф. Н. Гусейнова, республика военкома В. И. Ваденна, Гудермесски педучилища студенткас Р. Саламова, Наурски района «Комсомольский» яхача виносовхоза комсомола комитета секретара С. Цугаева, Урус-Мартана района № 2 йолча школа пионервожате Р. Ахмедова.

Конференце къамаьл дир КПСС обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина. Конференце балха дакъа лоацаш хилар парте обкома бюро членаши кандидаташи: Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель И. А. Алмазов, республика Министрий Совета председатель М. Г. Габбасов, КПСС обкома секретарь Х. Х. Боков, КПСС обкома секретарь В. А. Дорохов, КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь С. В. Смольников, КПСС обкома организационно-партийни балха отдела заведуюши О. С. Беляев, республика халкъа тlахьожама комитета председатель Р. В. Вахаев, республика профтехучилищен комитета председатель В. И. Жиганов, ВЛКСМ ЦК отторганизатор В. Б. Арсентьев. Обкома отчетах йола сацам тlайкйар конференце.

Цул тlехьагlа ВЛКСМ областной комитети ревизионни комиссии хержар.

ВЛКСМ обкома хьалхара пленум хилар. Цига дийшар организационни дош. Комсомола обкома хьалхарча секретарала хержар С. А. Кирилов, шоллагlча секретарала — О. С. Корнеев, секретарала — О. А. Мищуров, А. Ф. Петров.

Конференце балхах йола отчет вовшухаргьа.

ПРОФСОЮЗА XIV СЪЕЗД ШИЙ БОЯХ БАЬ ЯЬННАЙ

4 марте Кремле Йистельнай СССР профессиональни союзий XIV съезд.

Дийнахьарча заседание счетни комисса председателя Г. А. Миновна тlахкайкадир къайлагlа кхаж тассарах хьахиншар. Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совете хержав 304 члени 105 кандидати. Центральни ревизионни комиссе хержав 55 саг.

Сарраха хилар бухесоцаш йола заседани.

Делегаташи хьаьнаьх чlоагlа тlоараш а леттан тlайкйар трибуне хьагучбаьнна поэтесси А. П. Корнеева, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, М. С. Соломенцев.

Съезде заседани раьза а долаш тlайкйар Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совета отчетни доклада хьакъехьаш резолюции.

Цул тlехьагlа делегаташа тlайкйар СССР профессиональни союзий устава тlа цхьалоха хувцамаш дарах бола сацам.

Ди къахетъаш санна чlоагlа тlеараш а теха тlайкйар профсоюзий XIV съезда цlерагlа КПСС Центральни Комитетага письмо дахьийтара предложени.

СССР профессиональни союзий XIV съезде, йоах захьийтача моаршал тlа, профсоюзий 86 миллион члена а вай мехка берригача къахьегамхой а цlерагlа дlайха. дер тlара моаршал хоатт хьамгарча Коммунистически партега а цун денал долча штабага — ленински Центральни Комитетага а.

Iалальмате чlоагlа гlадбаха, патриотически денал дй а деша тlайкйар съезда делегаташа, профессиональни союзий берригача членаша КПСС Центральни Комитето СССР профсоюзий XIV съездага дийта моаршал. Турпалчо белхлой класса, колхознахаркой, халкъа интеллигенце цlерагlа съезде доккха барам оал Коммунистически партена цо советски профсоюзий йоакха йоахо еш хиларах, уж дама хьалккхобаш а тергальеш а хиларах, цар революционни, тlамай, къахегама карагlдийннарий мукъарал дарах, цар балха лакхи мах барах. Парте кулгалдеш хилар, цул кхеншта тешаме хилар — советски профсоюзий пахара лиах хьаст, цар керда толамаш доахаргхилар.

Профсоюзий XIV съездо КПСС ленински Центральни Комитета тешаш ау советски профсоюзаша парте шоашта тlаэхка декхараш сийленца кхоачашдергхилара, дlаха йодача хана а уж цул тешамера кег гlерталга, хьанарора гlочий, тешаш парте политика чакхйоахараш, парте Программа, КПСС XXIII съезда исторически решенеш чакхьахара, вай мехка коммунистически общество хьалъяра сийдахь — доккха гlулакх бахьан лоттабеча къовсама деллал дола, дукха ах вlаштlехьбоаха организатор хургхилара.

Председателал деча А. Н. Шелепина дlахайкадир профсоюзий XIV съезд дlаяхьалар. Цо аьлар вай сийлаь — Йеккхача Лаьен цlара беча балха тlа съезда доахьашхоатта хера гlулакхаш карагlдунлар довга.

Съездий Кремлевски Дворецa тхов вlал торжественно йийшар «Интернационал» яха партийни гими.

(ТАСС).

ВЦСПС ПЛЕНУМ

СССР профсоюзий XIV съезде хержача Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совета Пленум хилар 4 марте.

27 саг юкъа а волаш йола ВЦСПС президиум хержар пленумо. ВЦСПС председателала пленумо хержар А. Н. Шелепин; ВЦСПС секретарала хержар В. Ф. Шевченко, И. М. Бенедыченко, Т. Н. Николаева, П. Т. Пименов, В. И. Прохоров, Н. Н. Романов, С. А. Шалаев.

Президиума членаш — В. Г. Арзамасов, В. А. Бевин, Б. С. Егоров, М. А. Зандев, Ш. Д. Минеадзе, В. Н. Капанина, Н. Н. Назаров, М. А. Колбовщиков, В. И. Крестьянинов, И. И. Макаров, Г. А. Минова, Н. А. Недосекина, Е. Н. Пестухов, Л. И. Погребной, Б. А. Попов, В. Г. Сулимов, А. М. Субботин, Е. Т. Чередниченко, Н. Ф. Шнуретов.

* * *

Профсоюзий XIV съезде хержача Центральни ревизионни комиссе заседани а хилар. Центральни ревизионни комиссе председателала И. А. Нешков хержав.

(ТАСС).

КИРГИЗСКИ ССР. Нонтоли района Октябрьски гlолашка болх бе боладелла трикотажни фабрика. Цун цехашка отталь дlахзарца хьара эггара тамамагlа йола оборудовани.

СУРТА ТІА: вязальни цеха юкъара куц. Хьалхашкхьа — Галина Шакафулина.

Н. Митанова сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ НОТ-и

„КРАСНЫЙ МОЛОТ» яхача заводан коллективо НОТ-а (къахьегам Iилман лаьда тIа вIаштIехьбаккхара) планаш уьттаен юкъехьахьен йоьзеннай 1966 шера юххе.

НОТ-а юхьанцара планаш 1966 шера шоллагIча ах шера оттаьяр заводе гальванопокрытей участканаш болат лоалладеча цеха модельни отделенеш, цхьабакъда, юкъе ца хьош дукха гоайора уж материалаш заводан администрацин цехий кулгаллойн шу гIулакхах тешаш ца хилар бахьан долаш. НОТ-а планаш оттаярен юкъехьахьарен гIулакх терхаш ца дешйала моттиг шийна цийсъенадаща тIехьагIа из дош ший заседание дуьйна оттаъе лаьрхIар партийни комитето. Къахьегам Iилман лаьда тIа вIаштIехьбаккхара гIулакхаш кхиина дела хьажара парткома комисси вIашагIъелар.

Парткомо решени лаьчуд тIехьагIа завода цехашка дикка тоабелар НОТ-а планаш уьттаъра болх.

НОТ-ах лаьца предприятеша бечу балха опыт йовзара гор. Свердловске командировке бахийтар НОТ-а группера новкъостий.

Цу дерригача гIулакхаша новкъостах дир заводе НОТ-а планаш оттарен юкъехьахьарен болх тоабар. Планаш оттаьй болата литье телажен цIенъарен участке а механьтта аппаратурай цехе обечайханта сиаргъа еча участке а.

Уж планаш кхочашйича къахьегама еасарле 15 процент лаккху, бода берах 6 сагт кIежигаш, шера 10360 тоннагара 11155 тоннага кхоачаш дукхагIа арахец болат.

Планаш чакхъахара 75,64 эзар сом вжар. Цунах 64, 64 эзар сом 1967 шера дIадахийтах. 11,0 эзар сом 1968 шера хьалхарча квартале дIалахийта лаьрхIад [illegible] вIашагIйоллаген.

Уж а завода инженерно-техническия болхлоша эггара хьалха оттаьй къахьегам Iилман лаьда тIа вIаштIехьбаккхара планаш. Цар тIа белгалбаьб керттера [illegible] проектно-конструкторски балхаш дукхагIа вIаштIехьлахари механизаце средствах дукхагIа юкъехкхьари.

Технически документаци [illegible] кийчъяран пуя дикал лаккъяран инструкцеши положенеши оттаьй. Завода управленера НОТ-а группа кхы тIа а чIоагIъьяй, хIаьта цехашка болх бе йоьзеннай 11 творческая группа, дукхагIа хиннад творчески группаша чакхдоаха балхаш деккарашн, планаш шовш а дикка тоеккай.

1968 шера отта а ль, чакхъякха лаьрхIад 450 болхлочо дакъа лоацаш а 200 эзар гаргга сом шера экономически эффект луш а йола НОТ-а кхы 15 план.

Iилман лаьда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам юкъебакхьара, кхы мел долча кердача хIамаша а санна, партийни организацегара дIадоа комму-нисташ къаьстта чIоагIа уйла тIайохийташ, шоашкара хьекхаш телаш, тIагIертта болх чакхбоаккхаш хургболе гIулакх вIаштIехьдаьккхила. НОТ-а планаш заводе кхитта тIагIертта чакхйохаш дIайоакийтаци ба коммунисташ: А. С. Салахутдинов, И. Ф. Гавриленко, В. Д. Вилин, М. М. Макалин, дукха кхыбараш.

Экономически гIулакхаш тоадаран Iилман лаьда тIа вIаштIехьбьаккхача къахьегаменга доаца торе хилийтаран лоархIаме средсуво а технически прогресс. ТоаьмагIа йола технологи юкъехьахьа, керда технологически оборудоване карарзаве коллектив вархагIъяккхара дешашка балха бештадара опыт Iоаьрй завода дукхача партийни организацешка.

Масала, заводоуправлене, перторча технолога отдела, болат лоалладеча, чом лоалладеча, кхыча цехий юкъьанцарча партийни организацеша чIоагIбаьб специалистий бу кхетама болх, хIаьта новкъостал ду инженерно-технически болхлой кийчъяйтар партIайо адра. Керда, тIоамагIдар юкъедахьаш дьалхара цар бехктохкаш лаьхбар.

Чом лоалладеча цеха партийни организаци (партбюро секретарь нов. В. И. Грейман) балха тIа белгалдоалит хIама да специалисташа керда дIалохаль пайданера. гIулакхаш ца кхетачаш къаллоацаши дегIанхувлаш, цар гIулакхаш кIоаргга тераллеш, прогрессивни технологе дешаш къестадара даьккъарча цар опытахи кхойахи шойла а эцаш, уж шера партийни балха юкъейккхи хилар.

Отдела коллективо промышленни производства [illegible] органекаши тоаеча хаца къаьстта уйла тIайахийт завода [illegible] цеха [illegible] специализаце дешаш (специализированни цехаш, участкаш, линеш вIашагIйоахара).

Масала, [illegible] металлически шланга, клапанни коробкай деталаш, метизаш, кхыдараш кийчъяра.

НОТ-а планаш юкъехахьа тхо делаьна за планированеш экономически стимулированеш кердача системагIа хIа завод кийчъу да яр.

МАЛАГIА формаш методаш а бола берий творчески хьинар айдара партийни организаце пайда эцараш? Эггара хьалха дешар.

Производства эффективность дIахо лаккъергIоло маьлаш лоаккха дукхача хьале калрай экономически кийчънах тийна да. Из тервала дош, завода парткомо кулгалеча бахклой экономически семинараш вIашагIъйахх массаа а. Семинарашка Iомалуш хиннарех тIехьагIа пайда ба завода ерригача коллектива экономически знанеш лаккъара коммунистически къахьегама школашка заначеш чакхйахара.

Завода цехий партийни организацеша шенхашта уйла тIайохийт заводе болхлой общеобразовательни, специальни технически кийча лакхъара даша. Вузашкен техникумашкен экзаменаш дIалуча, сайшйнара школаши технически дешара тайп-тайпа формаш вIашагIйоккхача хана завода коллективо болкха болх чакхбоакха завода коллектив дешара цу формашта юкъеэзаш, цулуха завода 500 гаргга болхлочо хIара шера дика вIаштIехьа а [illegible] дIадолазу дешара шу. Заводехь 200—300 сого хIара шера шойл квалификаци лаккъу технически дешара курсашка.

Массаа а, хIара шера 10—15 инженерах техникен дипломаш красномолотовцаша. Цехий, отделий начальникий, керттерча специалистий, цар заместителий дукхагIа доль дакъа — уж ба къахьерча болхлой производстве командировка кхачавбеш заводо лаьлихебаьраш.

[illegible] 100 сонгIа болхлочо хIара шера доьш коммунистически къахьегама школашка, теоамагIча опыта школашка. Юкъера школаш [illegible] юкъа кагий нахи механик заводо балха ахан белабеннача хана болх беш хул къаьстта кагирхой кийчбу группа. Курсболча болхлоша теоретически [illegible] опыт йоаха инженерно-технически болхлоша, хIаьта практически навыкаш кадрови болхлой болх беш бохкача моттиге Iомаш цар. 1967 шера кхитта кийчйир 169 сог.

КЪАХЬЕГАМ Iилман лаьда тIа вIаштIехьбаккхара керттерча дешаех цаI да даим къахьегама еасарле лаккъара стимулировани ергIболаш йола алапи оттадар. Тха заводе, дукхагIа йолча машинашъеча заводашка а санна, дукхагIча даьке телар бальча балхага хьежжа тела алапи да. Цхьалолча хIамашта толамагIа йола из системa ший айпаш долаш а д. Царех керттера дар — цунда «гIойленагIа долем» «гIойленагIа лоацем» бозрамаш хила тарлуш хилар. Завода парткомо цу дешна администрацеиа даим тIаьхьаш доаттибу, массаза а боврмашка дIахо а хьеькиген уж шийсделген вIаштIехьдоах.

Укх тIехьарча 1—2 шера чIоагIа уйла тIайохийт заводе эггара прогрессивнегIа доаа, технически кийса вIаштIехьдаккха балхаш [illegible] лара.

Производственне чакххоччара болча экономически реформо тха бе еллай къахьегама еасарле тIа-тIа дукхагIа лаккъара новкъостай деталкха материальни стимул. Масала, рентабельни премешелле бондера [illegible] производствени хьоакхаш лахха хилара ИТР болхлоша премеш телара, къаьстта лоархIаме заданеш кхочашьяраш премеш телахь шера бальча балха итогаш награжденни телара. Военагражденней цу деррига тайпашта положенеш оттаьй болх бечуш [illegible] хьа а хьиклаш.

ХIанз завода партийно, завкомо, диреще чIоагIа уйла тIайохийт социалистически хьыa. Социалистически хьыа коммунистически къахьегама тIехьара хьыа детIайоаккх [illegible] социалистически хьыа керда условешка оттаьй заводе.

Социалистически хьыа итогаш [illegible] завода ерригa цехаш [illegible] группаш [illegible] керттерчеш гIолна болчеш. Социалистически хьыa хьалдарчарех моттиг [illegible] коллективаша [illegible] байрах, Сийлен грамоташ, [illegible] премеш ду профсоюза [illegible] моттиг а хийа.

Социалистически хьыа оттаьлла отлоенша [illegible] керда да, хIара бетта социалистически хьыa итогаш [illegible] товарни продукцени [illegible] ритмичность [illegible] болча балха декадех итогаш яр.

Хьыа котъьнача [illegible] отдельно. Квартала [illegible] управлене отделаша [illegible] социалистически хьыа итогаш [illegible]. Кердача условеех шера [illegible] кхьаст-къаьстача болхлой инициатива а. Масала, хIара квартала цехий [illegible] хьарча балакъейа. «профессек дукхагIа» [illegible] премеш а [illegible] из еа цIи [illegible] завода 200 гаргга волча болхлочо.

Къахьегама еасарле лаккъергIоила керда кхачамаш дахар дукха доаш [illegible] нормаш лахтъега хийхар завода ветеранаша ни. Н. А. Ершова, И. Н. Сотниченкос, В. Я. Багдасарьяна. Цар дIалоадаль гIулакх хьалашн завода дукхкхача станочникаша, хIаьта из бахьан долаш фонтанни арматура хьаьрга дIабода къахьегам 20 эзар норма-сахьат кIоингбениб. 8245 сом ахча кхоадаьд.

ХIара делна шо беча балха тIа, болхлоша юкъе шерра пропаганда яра формаш пайда а эцаш, шоай предприяте НОТ толаш [illegible] комитет.

В. ШЕЙКИН,
«Красный молот» заводан парткома секретарь.

34 шу да [illegible] коммунистически къахьегама ударник телара - [illegible] Ефим [illegible] Горелова [illegible]
СУРТА ТIА: [illegible] Е. Горелова [illegible]
[illegible] сурт.

СОВЕТСКИ ПРОФСОЮЗАШ

Укх шера 27 февраля йола а [illegible] 4 марта [illegible] советски профсоюзий — СССР [illegible] дукхагIа нах юкъе болча къахьегамхой организаце XIV съезд. Советски профсоюзий мугIарашка [illegible] ах миллион сег [illegible]. XIII съезд хиннача 1963 шерарчул 14 миллион сег дукхагIа ба хIанз профсоюзий членаш.

* * *

Мехка заводий, фабрикий, гIишлоний, учреждений, дешара заведений, кхитта кхыча 567 эзар юкъьанцара организаци юкъе йола тхъ а цхьн профессиональни союзе.

* * *

Советски профсоюзий лоархIамеча дехарех цаI да производстве гIулакхашта доалде дукха а къахьегамхой юкъеккхувлага. Цу гIулакха хIара предприяте а, хIаьта кхитта йоккхийча цехашка а вIаштIехьъяьхай даим хулаш йола производственни совещанеш. XIII съезд хиннача 120 эзар яр уж. 1967 шера январь тIаккхачаш вIаштIехьъяьккхад 134 эзар даим хулаш йола производственни совещанеш. Цар балха юкъе хьинаре дакъа луш 32 миллион 800 эзар къахьегамхочо.

* * *

Изобретателий рационализаторий Ерригсоюзни обществана (ВОИР) юкъерча советски къахьегамхоше даьккъ луш техникен технологи толамагIча тайпара вIаштIехьъяхара, къахьегам вIаштIехьбахара, керда кхоачонаш, машинаш, станокаш, механизмаш хьяра юкъе. ХIара шера дукхагIа хулаш боагIа изобретателаши рационализаторашн. 1963 шера пхьоалгIа январь тIакхоачаш ВОИР-ца ши миллион баргI бIа кхоатхъа эзара сог хиннаь. Ер шу долалуш пхе миллионга кхоачаш дегIаденад техника кхоллари эскар.

Рационализацеи изобретательствахи хула экономически эффект алхха цхьан шера ши миллиарди еттхьъ кхоъ миллион сомага дIахьедий.

* * *

Шоай членаш Iилманеи техникани карагIлаьнараш Iомалеш а производства юкъеккхуьаш а болча Iилма-технически обществай (НТО) мугIарашка 3 миллион сонгIа сег ва. Съездашта юкъерча юкъагIа (дикъ шера чухьа) НТО члений дукхал кхоалагIа дакъа алсамъяьннай.

* * *

Советски Союзе ерригача нечахьалкхен социальни страховане средствашн профсоюзий кусъагIа хургIалаш дIаеннай. Уж дIаухийт цамогаш хиларахи къабаларахи хьежаду пенсеш телага, хаина цамогаш хиларех болча больнични листех доагIаш дIателарга, пионерски лагераш леанирга, санаторно - курортни карташ дарга, къахьегамхошта керда кхоачонаш хьалъарга.

1963 шерарчул [illegible] миллиард сома алсамъьннай социальни страховане бюджет, хIаьта 14 миллиард сом гаргга хулча дIа а кхьчай. Социальни страховане моллагIча тайпара дайле а беркат хуьа берригача

ЦИФРАШИ БАКЪДАРАШИ

[illegible] миллион болча профсоюзий членашта.

* * *

Тхъа итт миллион гаргга болчу болхлоша, гIулакхарча нах, цар берашa 1967 шера салоIад профсоюзни санаторешка, салоIача цIеношка, пионерски лагерашка. Царех цхьан даькъе путевкай мехъах тхъа итт процент дIатийнад, вокх дакъа путевкаш мах боацаш тийннад. Кхебисарашта кхы тIа а боццхий дьотгаш хиннай.

* * *

Съездашта юкъерча юкъагIа 750 эзар сег мах боацаш диетически кхача тийннаб, цу тайпара кхача эшаш болча жайбисача профсоюзий членаша обедий мехьах тхъа итт процент тийннад.

* * *

Укх тIехьарча [illegible] шера [illegible] массеех хIамаш [illegible] объедненеш специальни бархьаш арахош тайп-тайпарча категорех болча болхлошта. Уж арахецилта 33 процента алсамдоал. СССР-е мах боацаш специальни бархьаш тхъ шовзтхъа миллион сонгIа болча наха.

* * *

Дукха [illegible] боацаш профсоюзий инициативагIа Советски правительство [illegible] болх бе ца могаш хиларах пособеш телара къахьегамхьара хьалха йолаш хиннача положенеш тоалар юкъедаххьа. ХIанз кхидолеза йола баргI шера къахьегама стаж йолча болхлоштен гIулакхарча нахан телача пособе бозрам алапа 100 процент хулаш ба.

ХIанз кхидолеза йола [illegible] шера къахьегама стаж [illegible] 90 процент [illegible] пособеш.

* * *

ТIеймаь [illegible] (колхозий) членашта [illegible] пенсеш телараш йола соцам. [illegible] колхозхой, болхлой а санна, боккъо а шоай кхойатхъа шу [illegible] пенсеш [illegible]. Колхоза-колхозхоша шоай 55 шу [illegible] пенсеш. [illegible] цхьан Российски Федерацес [illegible] миллион [illegible].

* * *

Советски Союзе йоккхий средствашн ухийт къахьегам лорабарген кхерамзлен техникага. Дикъ шера [illegible] договорех а кхо миллиард сом сонгIа ахча дIадахийтад.

Цу ахчанна [illegible] дIадахийта къахьегам лорабарген кхерамзлен техникагеи ухийта средствашн.

* * *

СССР профсоюзаша [illegible] Цу бокъонах пайда а ийбеш, цар масса а хана правительствана тIаккхуш болхлой гIулакхерча нахьен къахьегама а алапе а хьаньехьарча дешаех дабыц йола предложенеш. Профсоюзий инициативагIа алсамдаьхад промышленноста тайп-тайпарча доакъошка дукххача профессешта увттлу алапи тела отпуска денош.

СССР Министрий Советеи профессиональни союзий Ерригсоюзни Центральни Советеи (ВЦСПС) соцамах укх шера пхийтта процента алсамдаьккхад машинаш ечо промышленносте болх беча цаIи ахи миллиард болча болхлой-станочникий алапи. Пачхьалкхено цу гIулакха 194 миллион сом къоастадаьд.

* * *

Дукха а культурни просветительни учреждений я советски профсоюзий. Городашка, болхлой поселкашка, юрташка тхьо эзар дворец, культура цIа, клуб я. Царех ши эзар сонгIа кхаш укх тIехьарча дикъ шера чухьа хьалъяьй.

* * *

24 эзар профсоюзни библиотека 233 миллион экземпляр сонгIа книжкаш я. Цар Iалашбу 20 миллион книжа [illegible].

* * *

ДIадахача шера советски профсоюзаша чакххдьыккхача Ерригсоюзни художественни самодеятельностига хьажара юкъе дакъа лоацаш хиннад цхьайтта миллион гаргга сег.

* * *

Профсоюзий доалахь а шовзтхъа эзар гаргга киноустановка.

* * *

Танан тхьаь [illegible] миллион сонгIа сег [illegible] профсоюзни спортивни обществашта юкъе. Цхьан шера цар чу кийчьхо баргIа [illegible] спорта мастер, [illegible] сонгIа хьалхарча разрядагIера спортсмен.

* * *

Профсоюзаша къахьегамхой [illegible] дукха а спортни гIишлонаш. Царех а футбольни арешаш а, волейбольни баскетбольни площадкаш а, теннисни корташ а, [illegible] кхыдараш а [illegible] йола 1948 стадион. [illegible] спортсменаш спортивно - гимнастически залашка ловарга тул.

Дикъ шера чухьа профсоюзаша хьалъяьй [illegible] 326 стадион 751 спортивно - гимнастически зала.

* * *

Укх тIехьарча шерашка дикха дукхагIа хиннаб туристаш. ДIадахача шера тхъо миллион сег сонгIа болча наха туристически [illegible] тайп-тайпарча экскурсешка хиннаб.

1964 шера къахьегамхой кара хиннай кховзтхъен цаI эзар туристически база, спортивно-унахIенох [illegible] шера чухьа уж [illegible] 1200 поездок хIара шера [illegible] профсоюзий путевкаех.

(АПН).

Кагирхой—даим йоакхо

Укх тIехьарча шерашка латтадешта кхетам балара гIулакх айкагIа лува коммунизм хьальчарча практически гIулакхашка.

Районерча ши [illegible] сонгIача къахьегама производственни хIана юкъарчал лоацаш къахьег материальни производства сфере — промышленносте, гIишлоенъа, транспорте. Района комсомольски союза боаньча кагирхошен хьинара дакъа лоац къахьегамица коммунистически гIулакхаш лепедара тIехьарча болама. Бенаш бIаь сонгIача вIашигача саг [illegible] енай сийлахьа цIи — коммунистически къахьегама ударникаш, коммунистически хьесапе болх беча бригадай членаш. 29 комсомольско-кагирхой коллектив а районе дукха а дукхагIа болча цар членаша социалистически хьье дикагIа йола моттигаш лоацаш. Кагирхой бокъI коллективаш коммунистически къахьегама цIи енай.

Октябра цIерагIча района къахьегамхоша доккхал ду Гусакова Надежда — Грозненски станце йоккхагIа йола строительни. Алиев Курбан — Грозненски депо машинист, дукхаа кхьбараш санна балча производстве хьалха латтарех. Цхьаккха захиха хIама доацаш къахьег цар производстве, хьинаре дакъа лоац коллективай общественно-политически вахаре.

Сийлахь-боккхача Октябра ах бIаь шера юбилейна кийчо еча хана къахьегама толамаш дахарех ВЛКСМ ЦК Сийлен грамоташ еар комсомольско-кагирхой [illegible] сменанеш, хIаьта ВЛКСМ XIV-ча съезда цIерагIча Грозненски вагонни депо комсомольско-кагирхой смена ВЛКСМ ЦК Сийлахьча книжка тIа дIаяздаьй. Къахьегама дика толамаш дахарахи района общественни вахаре хьинаре дакъа лоацарахи 380 комсомольца ВЛКСМ ЦК, комсомола обкома, горкома значокаши Сийлен грамоташи енай. ГIатбаза белгаланкхта догдагIа, хIанз эзар сонгIача къонача производственникаша хIаране ши-ший къахьегама еасарле лаккъара комплексни планагIа болх беш хилар. Юбилейни шера тIайина социалистически декхараш 980 вIашигача саги [illegible] кхоачашъь хилар. ХIанз декабрски комсомола 50 шу дизаран къахьегамхой [illegible] хьехархои — Владимир Ильич Ленин ваьча дийнахьа цунн 100 шу дизаран баха боагIача тайнара някъабахар дукха хьинаре дакъа лоацаш хилар.

Социалистически декхараш кхочашдеча толамаш дахарах, хьинаре организаторски массово-политически болх [illegible] барах ВЛКСМ ЦК секретариато хьча решенегIа «Семилеткерча комсомола къахьегама гIулакхий летопись» яхача книжка тIа дIаязъяьй Октябрьски районни комсомольски организаци.

Цу долалча хIамаша, кхы шьаргIа хьокха йиш йоацаш хьахьокх вай кагирхошта къахьегам дукхабезаши къахьегамга дерголцилга кхетадеши хилар. Цхьабакъда, кагирхой балхаш тIа дIайийсбарен къахьегамица царна кхетам баларен дешаш [illegible] леладе деза. Цхьабакъда, ца оалаш дита йиш яц, дерттIа кхетам ца балари партийни, профсоюзни, комсомольски организацешкахьара, хIаьта дукхача хьале, боахаший кулгалхошкахьара а терхалбеш ца хилари бахьан долаш производственни дисциплина телхееш, балха тIа прогулаш еш, тIехьабусаш, брак еш бола кагий нахи мехкарийи хIанз а вай кагирхошта юкъе хилар д. Цхьайолча партийни организацешна шоай организаторски политически балха тIа пайда эцаш кагирхошта коммунистически кхетам балара йолча ерригача средствашн тоговнеш, кхыза кIоарген, лаьрххIан терхалдаш кагирхой гIулакхаш, дешар, быт, [illegible] организаторски кхетама балха тIа, дукхкача хьале, сайренаш, беседаш [illegible] лекцеш [illegible] цхьабакъда, цар кагирхой сакхетаман [illegible] анализ [illegible] цхьабола кагий нахи мехкарийи къахьегама, дешара, коллективни общественно-политически [illegible] бахара гайна е [illegible] политически тIехьабисачен цIена уйлаш йоацачен нахьа [illegible] цкъаза бахарах дIа а хьале суда хьалхашка утташ дола айпера гIулакхаш.

Бакъда, юкъ-юкъе мара-м нийслан уж гIулакхаш, хIаьта а вай ханарча денош [illegible].

Кагирхошта кхетам балара гIулакха керттерча лоархIаме да общеобразовательни политически дешар, кхетамица кийчъеш чакхйохаш йола политически мероприятеш.

Кагирхой даим йоакхо еш хила еза партийни организацеша.

Т. ЗИНОВЬЕВ.
КПСС Октябрьски районни комитета [illegible] заведующи.

Карл Маркс ваьча дийнахьа денз 150 шу дизарга

IИЛМАН КОММУНИЗМА ЭГГАРА

Таргакхоачам латт деза [illegible] Карл Маркс — дуненн [illegible] пролетариата [illegible] хьехархон [illegible] Iилман коммунизма [illegible] дена 150 шу дуза [illegible]. Из дохьача хIаман тIехь [illegible] классаш революционни болама теори программни санна, пролетариата [illegible] кхоане бахьан долаш [illegible] классови къовсама хьалхадоацар. «Маркса хьехамашна керттердар, — белгалдоккъа В. И. Ленина, — из да социалистически общество дьаккхолаш хилара таро пролетариата дерригдуьнен - историческа дакъа малагIа да хара» (Соч., бизза гулам, т. 23, сагI. 1).

Массаа оагIорахьарча исторически [illegible] Ах бIаь шу сонгIа да хьаьккха Октябрьски революце [illegible] Iилман коммунизма [illegible] В. И. Ленина тIех [illegible] Маркса хьехам бахаш а соци-[illegible] СССР-е коммунизм хьалъеча карагIдувлараш [illegible] системa дегIаухача [illegible] а ба. Марксизмо-ленинизмо [illegible] Октябра 50 шу дизаре хетадаьча КПСС ЦК Тезисашка [illegible]

* * *

К. Марксеи Ф. Энгельсеи «Коммунистически партий Манифест» — Iилман коммунизма эггара хьалхара программни документ. Дунен сердал цунна [illegible] 120 шу дизаха. [illegible] 1848 шера [illegible] «Манифесто» [illegible] - исторически [illegible] В. И. Ленина [illegible] пролетариата, керда, коммунистически общество хьалхоллаш йолчун классови къовсамен деррига дуьнен - исторически революционни лоархIамен теори» (Соч., бизза гулам, т. 26, сагI. 48). «Манифеста» беррига чулоацам капитализм дерхилари пролетарски революци тоерхилара исторически цакхача йиш йоаца хIама хилар Iилман лаьда тIа бакъдь хьаьйкхара кетабь ба, цу тIа белгалдаь революционни пролетарски болама дерхIарашн цун декхарашн.

Гениальни хьаькъал дага а доалаш хьалелларех хьахиниа хIама дацар Iилман коммунизм хьахилар; из — истори дегIаахара беррига делано хьалахи кийчдаьн закона боавалора хIама. Маркса хьехам хьахургбалар, нагахьа санна керда революционни класс — цу хане а денз кхоачаш кхетабалза, ши-шегIа хьайна капиталистически эксплуатацена дукъалара къовсам болабалы йиза пролетариат исторически арене [illegible] хиннадаре. Цу классе гоштагIа чIоагIа хиир ший къовсаме деррIарашн. Уж дерхIараш кхочашдеррыла [illegible] средстваш цунна [illegible] революционни теори. Цу тайпара бокъонца Iилманин кIоаргта революционни база, зана хьалхарика оттадаьча эггара сагатагIа доача хатсаранта жонаш денна теори марксизм хилар.

Шийн хьехам хьабара шийла хьалхагIа философе, политически экономе, социализме даьккъе хьа мел кхеладеча хIама критически кхетадеш теоретически кийчдеш дезаш хиннаб Маркс. Теоретически вIашагIтоха есаш хиннай пун наькъа революционни опыт, вердача класса — пролетариата опыт.

Прогрессивни Iилман уйлано бIаьшерашка хьаккола дика цел дола хIама тIехьаленна закона тIа [illegible] кхача дезаш хиннача Маркса хьехархо [illegible] белгалбаьккхар философе, политически экономе, социалистически цлеши дегIаахара хьалхе [illegible] дена бахь бувнам.

1848 шерале шоаш юххьашта хьаьчa, «Бехи дезар», «Англерча болхлой классагара хьал», «Немецки идеологи» лаьрах санна [illegible] шоай болханаша бIарча а болаш эггара хьалха хьахьанхай обществе дегIахара истори, теори материалистически кхетадара керттера принципаш, диалектически материализмаш Iилман коммунизмаш лоархIаметIара положенеш.

Марксеи Энгельсеи «Философе къели» «Коммунистически Манифесте» аралъяьча философски, социальни, политически хьехам санна хьахьт марксизм. Дукхача шерашка боарам боацаш чIоагIа хьахьегар бахьан долаш хьабаьча Маркса хьехе-нически хьехамо [illegible] бир политически экономен [illegible].

Шоаш мел хьашхача хана Марксеи Энгельсеи арга а доах, догIа а кхуул шоай хьехама деррига дерттера доакъош, керда положенешца из хьа а бузаш. Маркса «Капиталa» тIа керда хьаккхела хIама — прибавочни стоимоста теори — цун деррига экономически Iилман лаьда сахьаргара кхера а хиина хIаттар.

Юххьаьпа дена дийна, цахаддаш дегIаухa хьехаш, керда обществе хьалхьлоацарг [illegible] Iилман марксизм. [illegible] классе революционни къовсам даьттабеш хилача шера коммунизм котбоккхaьлург [illegible] хилар тIа уйла сеша болча Марксеи Энгельсеи [illegible] хьахарка дехар оттадаь — хьалха даьттa болхлой пролетариата керте [illegible] Iилман коммунизма [illegible].

Эггара хьалхара дуьйн [illegible] юкъера коммунистически организаци, пролетариата политически парте [illegible] хилар К. Марксеи Ф. Энгельсеи хьинаре дакъа а лоацаш 1847 шера хьаьнча «Коммунистий Союзаш». Цо вIашагIтовар [illegible] «Коммунистий Союз» [illegible] тIа болла болх чакхбаьккхаб Марксеи Энгельсеи социалисташ хьалха дахта баккхий [illegible]. Цу хана Iилман коммунизма идеяш гаьнаьхад Марксеи Энгельсеи [illegible] Прудона кагий-буржуазни утопенте. Iилманца [illegible] социалистически [illegible].

1847 шу [illegible] «Коммунистий Союза» [illegible] конгрессе Марксеи Энгельсеи [illegible]. ТIехьагIа Ф. Энгельса [illegible] конгресс [illegible] Маркс а. [illegible] (К. Маркс Ф. Энгельс. Соч., т. 21, сагI. 224).

Конгрессо [illegible] «Манифест» дIайоазденнача юкъье а тIехьа [illegible] деррига истори [illegible] строй [illegible] классашта юкъерча классови къовсама истори хиина хилар. Классови къовсам къаьстта чIоагIа [illegible] обществе. Буржуазни обществе хила хьакъ долаш [illegible] Марксеи Энгельсеи чIоагIа [illegible] эксплуататоро еча эксплуатаце дерда тIа лаьттaш йола из обществе.

[illegible] капиталистически [illegible] «Цхьабакъда, шийна Iоаьмал кхьин йола гора [illegible]», — белгалдоакх Марксеи Энгельсеи (Соч., т. 4, сагI. 436).

ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!

ГОРОДСКОЙ ПАРТИЙНО-БОАХАМА АКТИВЕРА

Доккхий къахьегама толамаш даьхад чаккхаьнвича шера горед грознерча къахьегамхоша. Городерча промышленни предприятеша юбилейни шера валови продукци арахецара план ханал итт ди хьалха кхоачашьхьй. ДукхагIйолча предприятей коллективаша планови заданеш тIехкхоачаш а еш, дикача хьоккамашца чаккхаьккхар иу.

Итташ эзараш тоннаш мехкдаьтта, итташ миллионаш кубически метраш попутни газ яьккхай Грознерча мехкдаьттахоша. ДукхагIа арахийцад продукци машинанцьерарша, тоаьвй цуи дикал.

Дикача хьоккамашца чаккхаьккхар шу, дукхагIа арахийцар халкъана товараш, яйгача, кIачан, мотилгерча промышленностан предприятей коллективаша. Городерча гIишлошьерана хьалдаьхь 57 эзар квадратни метр мах чубаха цIенош, ехьа школе, типографи, кхыйола промышленни а культурно-бытови а объекташ.

ДIададача шера городера йоккхагIа ярех йола 17 предприяти планированием экономически стимулированен кердача системага а дьина бодх бен хиннай, хIаьта уж дегIаадхьра темпаш, городерча промышленносто юккъера дукхахIолча ... кхамел лаккагIа да.

Юбилейни социалистически ихье дьына доккхий толамаш бохкал а даь «Староерознефта» НПУ, КПСС XXIIча съезде цIерагIча Грозненски крекинг-завода коллективаша КПСС ЦК, СССР Лаккехьарча Совета Президиума, Министрий Совета, ВЦСПС памятни ЦIе байраххаш елар, хIаьта городерча итт предприятей коллективашка елар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома, республика Лаккехьарча Совета Президиума, Министрий Совета, облсовпрофа памятни ЦIе байраххаш.

Юбилейни шерарь темпаш лаьгI ца еш къахьегаш я городерча дукхахча предприятей коллективаш укх шера а, толамца кхоачашьхьй цар хьалхарча шин бетта план. Бакъда, даьхача толамашна хьежжа белгалде доагIаш да долаш дола дукха кхоачамбоацараш а.

Чаккхаьнкача шера валови продукци арахецара план кхоачашьйнзар Трансмаш яхача завода, гормолкомбината, цхьоалагIча горбыткомбината коллективаша, арахийцача продукцена реализаци яра план кхоачашьйнзар «Красный молот» завода, «Терек» яхача мебели дихчах хIамаш ечеи фирма коллективаша, продукцега дIабола мах лохбара план кхоачашьйнзар бархI предприяте.

Мехкдаьтта доаккхача аварен хулаш моттигаш пийслу, буруш деттача бригадашка 30 процент соагIа хапайда боацаш зехьа йоаж, хьалха даттача опытах бизза пайда эцац.

Мехкдаьтта, химе предприятешка дукха доаду мехкдаьтта, цун продукташ. Уж кхоара къовсам асала лоаттабу, йолаш йола торонаш гуьлхаш, царах пайда эцаш.

Дукха кхоачамбоацараш да городской транспорта, торгвале, бытовой гIулакх деча предприятей балха тIехь, къахьегамхошка доагIача тайпара салоIийтилга вIаштIехьдаккхара даьхье.

Цу дерриганех лийцар укх деношка хиннача городской партийно-боахама активна собране. Городерча промышленносто, транспорта, гIишлои организацеша чаккхаьнвача шера баьча балха итогаш укх шера царна хьалхашка латта декхараш дувцаш не лаьц доклада тIа парте горкома секретара А. Я. Давыдова а, хIаьта иштта цу докладах лаьца хиннача преношка актива собране къамальаш даьча КПСС Старопромысловски райкома секретара нов. Головенкое, швейни производственни объединене цхьоалагIча цеха парторганизаце секретара нов. Демченкое, республика автоуправлене начальника заместителе нов. Тучаева, «Старогрознефта» НПУ бурув тохача мастера нов. Шулкина, цхьоалагIча домостроительни комбината директора нов. Солтамкова, «Красный молот» завода парткома секретара нов. Мейкина, «Октябрьнефта» НПУ телесехбалмиреканашни промысла операторе нов. Нагаиева а, вкхечар белгалдаьккхар хьалхашка латта декхараш.

ЦоагIа укх тIеххийта лийцар активе собрание «Наьй» эзараш хинараш укх шера кхоачашде дезаш хьалхашка латта декхараш, хIаьта уж декхараш доккхий да.

Пятилетка 1970 шера 7 ноябрага кхоачашьяра а сийлахь-воккха баьчча В. И. Ленин ваь IIаь шу дизара доагIача тайпара кошьдалара а цуьнга социалистически ихь хьал а доцаш городерчи къахьегамхоша чаккхIад укх шера пятилетка кхоалагIча шера промышленни продукци арахецара а, цуьна реализаци яра а план 27 декабре кхоачашье, планал соагIа 8 миллион сом продукци арахева, къахьегама овсарлен задани цхьа процент тIехкховчашье.

ПродукцегIа дIабода мах лохбара чотах планал соагIа 2,5 миллионал сомал кIезигагIа йоацаш экономи ергья, хIаьта рационализаторски предложенеш изобретенеш балха юкъехьара чотах кхие лаьрхIад 14 миллион киловатт-сахьт электроэнерги, 1,5 эзар тонн металл. Иштта балха юкъейоаллергья дукхагIа эффект йолаш йола скважинашта эксплуатаци яра методаш, хIаьта цун ... а доаьххаргда. ДIахо аргайсахаргья производствой процессаш «Грознефтемашзавод» яхача объединене предприятешка, цар чура торонаш гуча а боалаш планал соагIа дукха мехкдаьтта продукташ арахецаш IалашIо а лаьрхIад. Планови нормашца нийсденна 1,5 процент кIезигдергда мехкдаьтта продукташ а мехкдаьтта безал а йоаелга. Оття а иь балха юкъеялла лаьрхIаз къахьегам Iилман лара тIа вIаштIехьбаккхара 80 план. хIаьта цун шера йола эффект цхьа миллион сом а хургдолаш.

Городерча машинашьераща доаденнад планал соагIа укх шера 200 эзар сома продукци арахева, ше тайпара керда продукци арахецазга вIаштIехьдаккха, халкъа ешаш дола товараш соахкарчул 1,8-зза дукхагIа арахеца аьнна. Грозненски энергетикаша лаьрхIад йоагIача тайпара промышленность, транспорт, юртбахамаш электроэнергеца IалашдаIа вIаштIехьдаккхна а планал соагIа 50 миллион киловатт сахьат энерги ихкла а.

Городерча къахьегамхой хьашташ кхоачашде дукха йигача промышленноста болхлоша декхар тIамийцад планал соагIа 12 эзар пар когa гIире, 4 эзар тийта хIамаш арахева, кхачен промышленноста болхлоша 500 эзар сома продукци планал соагIа хьае. Укх шера дикка шоабе лаьрхIад торговле бoлх а.

Городерча машиникьахоша лаьрхIад укх шера керда техникен хьалха латта технологии, хIаьта иштта къахьегам Iилман лара тIа вIаштIехьбаккхара а чотах къахьегама овсарле дикка лаккхе, мухьаш дIа-кхьхьарта дIабода мах лохбара чотах 300 эзар сом пайда бе. Планах ЗаьрхIачул 300 эзар тонн халкъа боахама мухьаш дIа-кха хьорда машиналькъахоша, автомобильни транспорта а трамвай управлене а болхлоша дешденнад планал соагIа 400 эзар тонн халкъа боахама мухьаш дIа-кха кхаьхьа, цхьа миллион пассажираш дIакха бига а.

Доккхий декхараш тIамийцад городерча гIишлошьераща а укх шера. Дукхха промышленни а культурно-бытови а объекташ, 80 эзар квадратни метр мах чубаха цIенош хьалде лаьрхIад цар, 48 эзар квартирашка газ чуюлларгья, 230 эзар квадратни метр навкъаш тоадергда.

Иштта да керттерча даькъе городерча къахьегамхоша укх шера шоаьтта хьалхашка оттадаь, партийно-боахама актива собране хиннарша беррига рeзa а болаш тIамийца декхараш.

Активе собране балхана дакъа доаццаш яр Махачкаларча горисполкома председатела заместитель нов. Гарунов вулгахйо а волаш еш Махачкаларе делегаци.

С. КОТИЕВ.

Б А Л Х А къувлаш дар

ТХА «Ильича васеташ» яха шрт юрахь артель районе лахьарсадарех я. ДIадахача шера боахама хинна хе ткъо эзар сом тартта да. Дукхьол тха жугий-товарни ферма колхоза даь шу итт эзар сомага лIаккхадь.

Аз ферме бoах бу цхьайтта шу дихинаа. Цу шерашка белгалдаьха мегагIола толамаш доахаш я цхьайолча хана аьттув ца болаш а моттигаш нийсьеннай. Цхьабаьда, соахха массанахьа юйлен сийна шовра ихь лаьна толамаш хьалар. тIаккха тха балхах хьакиннар велалургвоаш хилар.

Ер шу дIадолаьуча хана а кхы торбеннаб ала йиш йолаш бапар тха бoах.

Январь бетта шура лакхара декхараш кхоачашдара районе тхол тIехьа цхьа боахам мара бапар. Цу бетта тха ферме хIара Iаттагара лькха шура 88 килограмм мара яьар. Бакхьалзар хьхча, аьх-м хетар фермера шура дIаотьа анача автомашина тIа оттае хьалйна цхи-алх флага мара ца хилча. Цу деношка вахл пачча хьалкхенга еррига йоагеш хиина шура 200 — 240 килограмм мара яьао.

Тха ферма а боахама а къахьегама гIулакхаш во лийцар района организацешка, кулгалхой чIоагIа бохка азр. Пох дика мара кхы ва хиланяо.

Февраль бетта ферма бoах эрзабаьнаьага гуш хьа. Доаьхан зикагIа кхаба а леладе а баьдар, дудукха ладхьдар доахангара йоакхье шура а. Из тIара лийнаьха хIана 375 — 432 килограмм йоакхъ. хIаьта йоахав а я кха бIая килограмм хиллал соагIа.

Цу шьагIа колхоза къача боалам лашара силос, йол, чийцз. ХIара Iатта дийнаха кхоккха килограмм концентраташ, йол, хIаьта силос 35 — 40 килограмм ехха даьлар тхо.

Доахантера йоакххаш йола шура февраль бетта дикка алсамъяьна яле а тхоай хьокхамаш лакха ва ала йиш йолаш дац тхо.

Аз тхьо етт лелабу. Цар хIана хIара лийнахьа луш йола шура 100 — 114 килограмм мара яц. хIаьта кхыча доккхай хьокхамаш кхы а лохагIа за. Геттара кIезига шура йоаьх шоаш лелаеча доахангара доярлоша Фаргиева Марема, Педиева Фазе, Евлоева Хьавас. 4 февраль Марема — 32 килограмм, Фазе — 49 килограмм, Хьавас — 56 килограмм мара шура лаьккхаш шоаш лелаеча доахангара.

ХIанна уж хьоккхамаш сол эргаш?

Аз хIана лелабу ткъо етт дукхьашха бехкача хана дена сота ба. Эттара тьакха со я уж детта белаеннар. Уж сона хьаIаьмаз. Невех хIаране оамал дика ейаой сона. ХIаране оамалга хьежжа Iа пар гIулакх ца дойи шура цу сахьате лаьгIйолийт Iатто. ДукхагIа дола са группера доахан шоаш хьастар дезош зуд. хIаьта кхыдераш чоаха ца хича залац. Иштта шоай тайпара ба нар доакъарпаре безам и. Из дерригa теркалдарга хьежжа мара шура хьалаш.

Тха боахамо дукха за ... «Победа» яхача совхозагара «Просвещенияне» бух дола 50 ... Уж укх деношка тха боахама Iухаа хьатехнека. ЦIаьтарга Iула шабара пайдане дола къаьна доала хIамана лера за.

Иштта ... боахам ... кхетамие хийна шие бoах тоургба.

Б. МЕЙРИЕВА.

Сунженски районе «Ильича васеташ» яхача колхоза доярка.

ТАСС-а ЗАЯВЛЕНИ

Укх тIеххьарча хана США-и Англей доаллеча гIезарахь дагалуваш я, цу пачча хьалкхенаша лоравш хьал а кхоабартйолаш, Персидски залива зоне тIема блок вIашагIйоллара цхьаьна — цу районера цхьй йу укх гаргтарча шерашка дIаваккхара йолча английски правительства решенеца дуьззаденна. США пачча хьалкхен секретара заместитель Ю. Ростоу, США президента цхьй вакхал Ю. Блак, Англе кхыча мехканашкарча гIулакхашта вола пачча хьалкхен министр Робертс дукха за хоашаш ГIаргарча а Юкъерча а Малхбоален дукхача мехкий столицашка хиннаб. Цига уж гIийртаб тайп-тайпарча вариантех «цхьана йолча оборона система» хьар вIашагIйоллара проект царех хьоарче. Ю. Ростоус аьнначунга диллача, цу тайпарча блока дара хила йиш яр Иранах, Турцех, Пакистанах, Иракех, Саудовски Аравех, Кувейтах.

Вашингтоне гуччаьхь дуьц США цу районе «тIема гIулакхашта хилаза» эрг ца хилар. Американски тIема кемаш хIаналехьа а дIахийтад Бахрейнагахьа.

Из дерриге а дагалаьца хьувалдерана шоаш Персидски залива зонерча мехкий хьаштий «гадоахараш» ба йоах, цхьабакъда, цар вIаштIехьдалац бокхьалы а дола шоаш кхоачайе гIерта неоколониалистски гIулакхаш хьулде. ХIаьта уж кхоачайде гIертарад да, эттара а хьалха, цхьаьна а тайпара ... Персидски залива зонера Iалама рузкъаш доахара чотах дукхача шерашка даллардаш долларш пайдаш доахаш хьайоагIача капиталистически мехкдаьтта монополей позиции беттаза мотыген чIоагIьелгел.

Дунен кхыча районашка а санна, империалистий политика укхаза кхоачайде лерар да Iурьо Iолла къамаш мукъалахара болам камаькала а мехкаш дегIаддара йоккъаре ела. Гаргарчен Юкъерчен Малхбоален пачча хьалкхенаш шоай хьамий хьакъехьа кхычавех тийша ул... доацаши шоай лелаиен хилар чIоагIдалара процесс яха ланига. Цу тIа а, «вIашагIа а къестабеш, доалде» яха тайшача бала политика а лелаш, США-и Англей империалистически гIезараш цу района халкъашта мехкашта юкъе дегабухашни пабонамаш лехна гIерт.

Империалистически пачча хьалкхенаша дагалхоаба планаш кхераме хилар Гаргарчен Юкъерчен Малхбоален мехкашна шоашна а дукхагIа кхетадеш доагIийта бахь ца дий. «Цхьана йолча оборонана» тIахьоахаш деча кхайкаралама а царна хьаьзаилга оттадаза дардац. Персидски заливагара дуккха а эзараш километраш гаьна хьача пачча хьалкхений мичара ена бокъо я цу района паччахьалкхенийн халкъийн хьаштий цхьа шоай тайпарча «опекунийн» уж «хьалкхоабарийн» роль йолаш шоаш хилайта гIерта яхаш дола занемах доагIа хаттар а. Дизза кхетош мо яй неоколонизатораш, Персидски заливе мехкаша шоайла вIаший гIулакхаш леладеш хилар толлаш, Iарбий паччахьалкхений цхьоагIенна ю тоха, Иран Iарбех летаа, цар тераш хIаназарча хьалашта, къьестта а империалистически израильски агрессе хьахиннараш дIадахара декхараш тIера дIалостабе гIерташ хилар, цар саметрада.

Долаш харча хоамашца диллача Иракай Иране. Кувейта, Пакистана, Турце хIоаллеха а тIаьиц па туташ хьинтий ... йола оборона система» хьар вIашагIйоллара хьакъехьа йола предложенеш. Ирана премьер-министра Ховейдас, Персидски залива доавол декхарбараш юкъе гIертара луьхьала а хьаьнна, белгалдаьккхад, «Англи цхьан наIарах араьяьннa, дIаьдаре хилайта дагIац, масала, Америка воаз наIарах чугIоита а кхынеттал Англи моллагIа яле а йолча кердача формехьа юхайоагIилга», аьнна.

Империалисташ зенаш де гIертача суверении мехкийн халкъийн къамах хьошташ лоралара хьакъехьарча цIий политикана тешаме йолeн хьоахаль неоколониализмаш, планаш СССР къулбехьарча доаллоний кхерамаллена дуькъьаць ерааьа хилар кхеталун Советски Союз хоадам боллаш дукхьала юлд США-и Англии Персидски залива районерча мехкий гIулакхаште кхы тIа а юкъетIертаца хилара, цар шоай лоIам царна тIагIертабеш хилара. Цу мехкий даькъий — дахка цар шоай — мара бокъо яц шоай кхел къестие. ХIаьта колониализми неоколониализми цу районера а сихагIа дIаккхарга хьежжа камаьхала йоалашагIа къесталургда Гаргарчен Юкъерчен Малхбоаленах халкъашта, юкъерча чIоагIIача машарен цхьана гIулакхаш лелдарен зона хилийтара декхараш а.

РАЦИОН ДИКА Я, ДОАХАН МЕЦА ДА

Тхьаь тайпара доакъор да «Ингушский» совхоза СоагIанчарча ферме рацiона тIа дIаладьер, бакъда хьаьш чу силоси чан мара иаь. Из а кийчдаь кхыйола хIама тоха лорe а шо хар. Юкъ-юкъе цхьаца «пела Iаг» шоаш къабеш бола барда-и лу укхаза доахаьна.

КIезига Iалашдир укхаза доакъар, хIаьта Iалашдьар а хила лакха йолаш дац. Пудухьа чIоагIа доаркIаме ла цун кхоибар а дIалуш дар доахана чамболаш дуаргдаш кийчар а. Бакъда. из дукха терешдац, кор латта вIалига аргIаш «гIилдала» доаьхина долдаше а.

Цу гIулакхана кхоцамай доаннлийт. Дийнахьа хIана фуражни Iаттагара 5—6 килограмм шура йоахаш фермаш е хIана цу района боахамашка. Нагахьа санна СоагIанчарча фермерча 350 Iатто бизех алемал дукхагIа лерай дутташ да) дийнахьа хIарачо 3 килограмм шура лоро ний вахлеш тIеххкоачашьергья ферма коллективо. Укхаза цу инфрага а дIаккхачийта мыгац йоаккхаш йола шура. Январь бетта планах лийргIа 20 центнер шура дIа па луш йисай ферме, эсаьа хел гIуззчкхаш укх бетта а.

Иштта а хьакхата тIарча рацiона нта лераш. Бакъда, дерригаеннa «рацион» а иа безе.

Укхаза йицъений низ бола цхьа рычаг — цIенхашта вIаштIехьаьаккха социалистически ихь, дIайха дои.

— МалагIча ферма коллективаца лаьцай оаш ихь? — аьнна хьаттача шоайла бIарахьежар укхазара пулгалхой, специалисташ? Доаркаш, бууца бешаш а бац. Бетто, кIира, дийцаьь йол шура лаьккхай хац царна цхьаьнна а: царга из дIаоалаш, дIалейташ, дийагIвар белгалвоаккхаш сат вац ферме. Дийнахьа саррана балх а бах шо чуйоджа: «Шура иштта кIезига хIана лаьккхар Iа?» — аьна цийга хаттар кхера ваш ял цхьаьккхь долрна. Сат саргаI гIварган из баьци лаха, новньоста да.

БIарччача дийнахьа безашта чура арабалац доаркаш, доадинна Iунал дынь баьнча хIина аьчча, цигара арабаьлча дIачубаха моттиг яц царна шоай кIегIа чу ца бахча. Пурухьа шоаш не дезай хьа болллаше а чубода гIерт дукхагIа бараш гаьна бахь а.

Ферме помещенеш яц аьнча тари хургда, бакъда цар дIачубаха безаш оттаргбоалаш-и яц уж. Тоьаргья учетчик, заведующи чубагIа помещени бIаргайча. Цхьаккха лестам бац цу чу, вIира техайий а хац, цишко массанахьера кIура аратусе, кхьй укхьо санна хьалаца эзаш я хьачухьлалаца.

Из тоае, цучу эзар до магагхьогI цига бoах беш волча 50 соагIача сага, аьнна лечалу.

Ер кхоалагIа шу да укхазарча доарханта лаьрхIа цIе уголок хIанахIана хьелларгья ахаш юиа. Цига цхьаьнна де дезар: моллагIча совхоза плотнийа хьалаь ши-кхо дIахьа гIандаш, юккъе оттаде истол, цIе кIада газеташ, журналаш...

Юхаера тхо цига хилалча дийнахьа гIинлош вIашаIехьдаьниид ахаш дар, эзар истола тIатесса цIе кIадагIина-и вIовиг-дукха тоабича йоагергIолаш яр...

Ферме боагIа нийн бицбенкаь укхазарча клубе, библиотека болхлоша, агитатораша.

Со теш, хьа ца оале а ловаьа да цигарча доаркашта Мальсагова Лайлайна, Коазарчух Надоннийна, Доскоева Бучана беран санна боча хета каганийа Iаьсашта. Iунал деча Гетагаева Аззата шоаьтта харагIдаьнна къахьегама гIулакхаш белгал ца доахаш шоаш лешаца, премешка ца хоастабеш.

Из хоаш хургва ферма заведующи нов. Галаев а.

М. НАРАЕВ.

Оаха яздаьчун лерагIа

«Гале чу ма хьулалургьяц» — иштта корта йолаш яр укх шера 23 январе арадаьннача «Сердало» тIа напатеха рейдови бригада материал. Цу тIа белгалдаккхар «Малгобекнефта» НПУ ОРС-а торгови организацей балхаца нийслу цIенхаштара кхоачамбоацараш. Цу хьаькъехьа «Малгобекнефта» НПУ ОРС-а начальника Б. Ахилгова тхога хоам бу:

Рейдови материала тIа белгалдаьха кIалив ца могаргдеша гIалаташ долаш кхоачанга бахьна. Советски торговле бокъонаш телхор бахьан долаш балхара дIабаьккхад № 3 йолча станосе буфетчица Чапыгина, ловкор Петушкина, кладовщи Берингва. Балха лаьрхай йоккхагIйола бухгалтер Руденова. ЦIенхаштта бехк баьб № 3 йолча станосе заведующаца Ноккоевбер, хьарола заведующаца Дзейтоевйа.

ТАДЖИКСКИ ССР. БIаьстан фево йоаррха кхоачаьй колхозийи совхозийи кхашка. Доакъара свекан люцерйи дIай белабенаб.

Кий декхачa лаьтта 240 гектара тIа укх шера люцерна дIаверг-йолаш я Вахшски района «Коммунизм» яхача колхозе.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа): Социалистически Къахьегама ТIурпал колхоза керттера агроном К. Крейзин, бригадир В. Тошматов, механик Б. Холмирзоев.

В. Стеченцова сурт.

ТАСС фотохроника.

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММНИ ДОКУМЕНТ

Къаьстта лоархIаме да, В. И. Ленина паччахьалкхенах долча кеша марксизма эттара толашагIа йолча идеех цаI я аьнна пролетариата диктатура идея цIе тай санне белгалйоалаш «Манифеста» беррига чIоалашна йохьа гIолла чаккхйоалаш хилар. «Пролетариата диктатура» яха термин цкъарчоа хьоаха да а ец, Марксей Энгельсей, къаьгга шира хьаьокш цу лоархIамегIарча Iилман положене маIан. Цар хьахвекъ, болхлой класс котьдара хилаиза дарго доаца хьал ца политически Iаьдал хьалоаккхаьта хилар, «пролетариата шоай политически доалах гIана тIехьа тIа боаккхаш буржуазегара еррига капитал хьаьккхар, производства еррига кечалаш пачча хьалкхен, вешта аьлча доалху класс а яь дIаоттаьча пролетариата карадераир, производительни низаш тар ма ду сихагIа алсамдаккха дукха пайда эцаш хилар». (Цигтача, оагI. 446).

Iилман коммунизмана лара елла рашна «Коммунистически парте Манифеста» тIа бокъонца Iилман, материалистически къоастадаьд паччахьалкхен маIан, хьагучаьльай хургйолча коммунистически общества лоархIамегIара белгалонаш. Шийклассаши классови вIаьшдухьаленаши йолаш йолча къьнарча буржуазни общества метте дIаотт, йаьдаь цар, дIарвар царгIатта дегIаухьйта беррига а царгIатта дегIаахара хьал долар йола ассоцаци; коммунистически обществе Iоабаь къахьеган — из вктера процесе шерьяра, йIаьхий ара, оттача хилара средство мара яц.

Коммунистически парте паччахьарча разделах Марксей Энгельсей аьнйад: «Пролетарий, коммунисташ», пролетариата лоаттабеча революцони къовсамера цун кулгалху низ коммунисташ хилар цуьна белгал а даьккха. Цар низ сенах латт аьлча, из латт, пролетариата вахара хьаштах цар диззагIеи нийсагIеи хьахьокхаш хиларах. Уж боахлой класса эттара денал колашагIеи кайргIеи йола отряд хиларах. «Коммунисташ... практике а да дерригача мехкий болхлой партей эттара денал доалашагIа, массана а дIадьахкашка хьа ахара дос хрвуттадеш дола ... хIаьта теоретически гIулакхаш ка хилача пролетариата вокх даькъа гарга товле парте а пролетарски болама хьалаш кхетадара, лелама, юкъарча результатий гIулакха». (Цигтача, оагI. 437).

«Манифеста» тIа я пролетариата юкъе Iилман коммунизма чIделш йоаржара, пролетарски парти хьара цу хана дукъале а хинна лаьттача тайп-тайпарча политически течешта еш йола шерра критика, цу парте тактика теоретически дардаш белгалаьвай. Коммунисташа къовсам лоаттабу, хьохкайкадаьд К. Марксей Ф. Энгельсей, гарггагIарча хана кхоачашде зерхIарийи болхлой класс ен дукьа, цхьабакъда, цу цхьан хана тахапарча ден болаже цар гадоах болама кхоанен а.

«Манифеста» тIа боккхача низаца белгалаьяхай коммунистически болама интернационализма, цун кхетабарен цхьоагIенн идеяш. Цу тIа йоалар, коммунисташа массапаьха а дьахлоаш эксплуататорски строй дIаяккхара тIаберзабаь революционни болам, дерригача мехкий демократически партеш вIашагIтохен цар барт тоабен гIерт коммунисташ массанахьа а. Вай деношка ца лоархIаме ду Iилман коммунизмана лард елларий из вывод!

Шоай сийлахь-боккха кхоллам бIайхача тIаьхьенашца чаккхбаьккхаб Марксей Энгельсей. «Коммунистически Революцена хьалхашка гонезаьлда доахдеча классий. Пролетарей дов тIама дац цига шоай зIанараш мара. ХIаьта цар бе-м дерригa дуне доадергда-

МАССА А МЕХКИЙ ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!»

«Коммунистически парте Манифеста IалaьмaIe боккха лоархIам белгал а боаккхаш, В. И. Ленино дIаяздаь бIаьшерe чаккхйоалача хана а тIехьа йаздаь: «Из доккха доаца книжкаг бIарччача томий маьха да: хIанэ а тIехьа цун уйланаш кхаьии лелашя я вIаштIехьдаьннен къовсам лоаттабеш йолеи цивилизованни дунен ерчита пролетариат» (Соч., боаза гуэлам. т. 2. оагI. 10). Дерригача дIахорча истоpe а иштта бакъдаьд баш-ха дика ленински дешаш.

Дукха иттаж шерашка дот уратиттадеш даьча «Манифеста» дешна дикагIа дола вахар, иразера кхоане бахьан долаш къовсам доаттабара тIахьех къахьегамхой.

1888 шерe а «Манифеста» английски изданена яхьаьча дешахьаьдеп тIа Энгельса белгалдаьхад, из эттара чIоагIагIа хаьржа, хунен халкъашта юкъе эттара дукхагIа дела еррига социалистически литератури произведени хилар, дерригача мехкий — Сибарегенгара Калифорне кхачалаа — дукхха миллионаш болча болхлой юкъара программа хилар.

«Манифест» арайоалача хана крепостной бокъоп Iазапа кIал йоаллар Росси, цун хьалха латта нах, полицейско-цензурни дира низ тIаккхун боллашехьа а, из произведени чIоагIа хьинт долаш бар, из араьннача хьалхарча денношка а дена. «Манифест» боаккхаш хиннаб Герцен, доаза дехьа Марксана вIашагIбеттадуш хинна эрсий эмигранташ. 1869 шера хьагучаьльар Бакунина яь а С. Нечаева пенатеха араьякха а эрсий меттала эттара хьалха яь «Манифеста» перевод. Цу тIа нийса доацаш гIалат долаш хIаназ хиннад. ШоагIа араьякха «Манифест», цун эттара хьалхара марксистски перевод Г. В. Плеханова а. «Эрсий социально-революционни библиотеко» арахийна книжка 1872 шера Женеве араяьлар.

Эрсий меттала араьккхача «Манифеста» къаьстта леша хьаде аьльвай Марксей Энгельсей. Цу тIа цар Европерча революционни болама хьалха латта отряд аьнна Россех.

Эттара чIоагIагIа тайпара гIадбаха эрсий революцех тешаш хиннаб Маркса Энгельси. Из уйла цу тIа сенай цар Россера социально-экономически хьал, цун общественни отношенеш, цун халкъа духовни вахара гIулакхаш кIоаргга дайзачул тIехьагIа. 1886 шера сентябре А. Бебеляга дахьийтача письмо тIа Энгельса яьай, сона хоаш цхьаккха сат вац Маркса иессел «Росси, цун чудьарен араьяарен гIулакхаш довлаш». Эрсий революционе сийлахь-доккхийча нинех болча цу тешамо белгалдаьккхай эрсий революционерашна, общественни деятельшна, Iилмахошца бувзам оттабе Марксей Энгельсей безам хилар. Юкъарча доацаш эрсий революционерашца — Г. Лопатинаца, П. Лавровца, Н. Даниельсонаца, В. Засуличаца, Г. Плехановца, кхычарца цар хьоалаш хиларох царна шерра дIа-хьа кхьхаташ кхахьийтарой йаьхий яь Россех йола цар знанеш.

К. Маркси Ф. Энгельси дог тийша хиннаб Россера халкъа революци коталоаца чаккхьяргхиларах, хIаьта иштта мехкарча революционни боламе «тешшаше, хетарзахьа йаьххача ханен лирех къовсам лоаттабаьчул тIехьагIа российски Коммуна хьаргa кхоачавергхиларах» вешта аьлча пролетарски революци котъяларга (Соч., т. 19. оагI. 252).

Москверча К. Марксей Ф. Энгельсей Музее хьокха оттаь я йаькера материалаш «Коммунистически парте Манифеста» изданеш. Музее баькхарашта бIаргагургья кепатеха араьккха йоккха йоаца «Коммунистише цайтшрифт» («Коммунистически журнал») яха, 1847 шера сентябре араьяьна. «Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!» яха лозунг хуххьашха кепатеха араьякха произведени: «Коммунизма принципаш» Ф. Энгельса кулгайоазон оагIеш — цкъарчоа оттаь «Коммунистий Союза» программа, аьхха цкъаь ярхе йиса «Манифеста» кулгайоазон оагIув. Хьокха оттаьй Маркси Энгельси дийна болча хана араьяьна «Манифеста» эттара хьалхара цун цхьй изданеш. СССР халкъий меттала а дунен халкъий меттала а араяйийна изданеш. Цигга хьахьекха я Россе подпольни типографешка кийчъь «Манифеста» изданеш.

* * *

ХIанз дунен тIа натахьа миих бах «Коммунистически парте Манифест» ара ца йоаккхаш. Советски Союзe, 1968 шера 1-ча январе кхаччалца йолча хана оттаьча даниех, 71 меттала, 398-зза, 17 миллион соагIа экземпляр тираж йолаш араяйийнай «Манифест».

«Манифеста» маIан чулоацаш а вай парте программа а беррига болх а, вежарашха йолча марксистско-ленински партей гIулакхаш. Маркса — Энгельса — Ленина идеяш дунен массе тайпарча доакъошка яхаш кетъювлаиш, коммунизма гIулакх бахьан долаш къовсам лоаттабара тIахьехаш я.

А. ИНОННИКОВА,
К. Марксей Ф. Энгельсей Музей Iилман балхло.

ШИ ЛОСТАМ:

СССР-е МАССАВА А БАЛХА ХИЛАР, КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ ДУНЕН ТӀА-БЕ БОЛХ БОАЦА ЭСКАР ДЕГӀААХАР

Дунен общественноста цхьан хан-на хӀана дац дьана дайзар шиш социальни - экономически документ — 1967 шера мехка халкъа боахам де-гӀакхувлара план кхоачанъярах бола СССР ЦСУ хоами цу шера дола Дунен халкъашта юкъерча къахьегама организацe (МОТ) хӀара шера арадувла Статистически сборники.

Шинна а документа тӀа статистикашта чӀоагӀа теркальнй хоадам беш йолча социальни проблемаех йола цаӀ — балх бе могаш бола баха нах балха хилара проблема. Дуна а ца дезаш хоьш ма дий ма аьрдагӀа доцш долча. На юкъарчал доацдаш, наьха мо чӀоагӀа хьейхалу хьашт долча мехка хӀара бехклочех, гӀулакхерча сагах, интеллигентах. Бе болх ца хилча, шоай низаш, знанеш, опыт тӀадхийта торе ца хилча бадара ешa средствеш яц цар.

СССР ЦСУ хоама тӀа белгалду мехка халкъа боахамерча болхлой гӀулакхерча наьхен дукхал 1967 шера 2,6 миллиен дегӀаяр а 83,3 миллион сагага дӀакхаьча хилар а (колхозий членаш царна юкъе бахийтабац).

СССР-е производства сфере а санна, митта нах ӀалашӀбара сфере а балхарча наьха — маӀача наьха а цхалнаьха а дукхал дегӀаахар — халданза хулаш йола процесс я. Баллойн гӀулакхерча наьхен дукхалах 28,6 миллион саг хулаш хиннача моллагӀа дунен тӀом йистебаьннача 1945 шера дена балхарча наьха дукхал дегӀа ца йоагӀаш цхьаккха а шу дахадац. Миттача гӀулакхаца, тӀом йистебаьнначул тӀехьагӀарча шагӀа Советски Союзе 53 миллион саг хина ца Ӏеш нах юкъеваьб общественни производствана а, хӀаьта митта юкъарчал довцдаш дола бахача наьха хьашташ Ӏаладара сфере а.

Бахача наьха малагӀча трупней чотах дегӀаух СССР халкъа боацамерча къахьегамхой дукхал?

Эггара а хьалхагӀа хьовача тӀехья чотах, юкъера школа, профтехнически дешара заведенеш, институташ, университеташ йистебоахача кагийча наьхен мехкарийн чотах. Ер ла керда масал: 1967 шера хӀалкъа боахама юкъевахав лакхерен специальни юкъерен дешара заведенеш арахийца 1,3 миллион гаргга специалист, царех ах миллион гаргга дахлера образовани йолеи 80 эзар совгӀа юкъера специальни образовани йолеи саг а волаш. Профессионально-технически дешара заведенешка дӀадахача шера миллион совгӀа къона квалифицированни болхлой кийчбаьб.

Общества хьаштешка, халкъа боахама плана бедраме географически дӀа-са нийсбарген дегӀакхувларген хьежжа хул болхлойн гӀулакхерча наьхен кердача континентех эша боагӀача моттига пайда эцар а. СибарегӀех, Дальни Востока Крайни Севера районаш болхлошцен специалистащцеи Ӏалашъе гӀерт Советски паччахьалкхе, хӀаьта цудухьа да а дакх геттара лоархӀамера материальни стимулаши къыйола льготаши укхаза юкъехувлалга а. Цу районашка алапеш а дукхагӀа ха, дукха кхы привилегеш а оттаьй. Шоай лоӀамагӀа хила гӀерташ хилара а шоаш гӀулакхаца хӀабовийта безам болаш хилара а санна, це а кагирхой (кагирхой боацараш а) тӀеува Советски Союза гаьнна юстарча районашка.

Ерригa кхуви йола къона тӀехье я, хӀаьта митта общественни къахьегама юкъе дакъа лаца гӀерта кхалнах - кӀен-нодной а бивза производствашa юкъеуваара йола социалистически паччахьалкхен торонаш йоашхалу мехка коммунизма материально - технически баца хьеш латташ хиларца а социалистически производства деррига доакъош даим дегӀаухаш латташ хиларца а. Лакхехьа вай бийнача СССР ЦСУ хоама тӀа аьннад: «ДӀадахача шера, цул хьалха дӀахача шерашка а санна, бе болх ца хилар хиннадац мехка».

Шозаткъа шу гаргга ха хьалха Советски Союзе кхы мехкургдоацаш дӀадаьхад бе болх ца хилар а деррига цунах доакха айпера гӀулакхаш а.

Кхы сурт да Европа а Америка а капиталистически мехкашкардар. ХӀаьта цунах лаьца унзара дувц дукха ха йоацаш Женеве арадаьннача Дунен халкъашта юкъерча къахьегама организацe хӀара шера арадувлац Статистически сборника тӀа а. Малхбузехьен дегӀадаьлхача дукхагӀча мехкашка белгалдоалаш да экономически дегӀаахар 1967 шера лаьгӀдена хилар. Промышленни производство лохъларо, финансови а валютни а «боаканаш» тӀаккхоачалаьх бахарбараш кӀезигбалари беш болх боацараш алсамбалаваш. Алхха 1966 шера октябрагара 1967 шера октябрага кхаччалца йолча юкъагӀа Малхбузехьен Германе бе болх боацарий эскар 145 эзарнегара 360 эзар сагага дӀакхачаш алсамдаьннад. ТӀехьарча ханнешка дилача ФРГ-ча бе болх боацарий эскавах хӀаналехьа а 672 эзар саг хул. Бе болх боацараш шешза алсамбаьннаб Люксембурге Данени, Бельге, Франце, Греце, Норвеге Голланде. Швеце бе болх боацараш алсамбалар 30 процентал тӀехдаьннад.

Англе бе болх боацарий дукхал дегӀаенай. 1966 шерарча 391 эзар сагагара 1967 шера октябра 600 эзарнера кхачаланца. Из геттара чӀоагӀа ушара хиара я Великобританена. Цу уне реакце лейбористски правительства экономически политикана къахьегамхой раьза ца хилар хьалхьеду мехка.

ХӀана а эггара дукхагӀа ба бе болх боацараш Америка ВӀашагӀкхийттача Штаташка. Балха бола моттиг йоацача наьха дукхал 3.5 миллионал тӀехъаьннай, алсамъоалаш латт болх дивзача балха кӀирвина ца беча наьха дукхал. Теркалданах дардеш США бадача бе болх боайча негрех хула процент бе болх боацача хӀайбарех хулачул 4-за лакхагӀа йола. ХӀаьта дӀадахача шера негараш гӀорбаьнна чӀоагӀа гӀуттийтара лоархӀамерa бахьан ца хилара шеко яц.

Советски Союзе чакхдаьккхад маӀача наьхен кхалнахьен политически меттел, экономически а цхьатарра бокъонаш хилар, моллагӀча хьамах бале а наьха цхьатарра бокъонаш хилар. Къахьегама йолча бокъон конституционни чӀоагӀам, маӀа нах е кхалнах бар аьнна, шоа моллагӀа а бос болаш дар аьнна бе-башха боалаш, цхьатарра дӀакхоач царга.

Капиталистически дунен тӀа маӀача наьхачул тӀех цхьа дакъаза гӀайлер я кхалнаха, эггара хьалха а шеркребаваьшта: экономически халонаш хилча, производство лаьгӀъехча предпринимателкаех учреждениешкарех эггара хьалхагӀа дӀбоахараш уж ба. ГӀулахх митта да хӀана Малхбузехьен мехкашка бе болх ца хилар сила дегӀаухаш латтача хана а. Дукха йоацаш французски «Констелласьон» яхача журнало кепатехаяр, ши-духьа кхеталеш доалача парте иэдалча «Болх корабоагӀаргбий шозткъа шу дьанача кхалсига» яхача лешаша йоашхача проблемана хеталь статья.

Митта ба эггара аьрдагӀча социальни проблемаех йола цаӀ — балха хилара проблема къоастаяра хьаьстта ши-духьа бола ши лостам. ХӀаьта дуккъага йоацаш социализм толашагӀа хилар цар хьа а хьуних.

Игор УШЕРЕНКО,
АПН-а комментатор.

ГӀИШЛОШ ХЬАЛЪЕЧА ЭШ

Вай республике кертера минеральни рузкъа да мехкдаьтта. Цул совгӀа республика лаьттан чоашка дукха пайдане оамалаш я. Промышленность дегӀайоалара уж чӀоагӀа эшаш я.

Пайданерча оамалий дукха тайпеш да лаьттан чоашка. Геологически экспедицешта корадаьд металлически а металлически доаца а оамалаш. Металлическихчарех вай республика лаьттан чоашка да цӀаста, даш, цинк, сурьма, кхыдараш. Цхьайбагьа уж цхьан метте дукха дац, цор экономически пайда хург ца хиларах уж тоашаш [illegible]

Малхбузехьарча Кавказе-Хьрайн Малхбоалехьарча Дагестане геологически хьалашка хьожача вай республикерча кхубильерча лоаман районашка дукха цӀастан даши доалаш хиларах дог чайша ба тха экспедицера геологаш.

Республикера ерригa минеральни бадан хьаьйцача кертера дакъе лаьттан чоашка йолаш яр а рудай йоаца пайдане оамалаш.

Рудай йоацача пайдане оамалаш, юкъе йоакха моттиг дӀалоац гӀишлой материалаша, хӀаьта гӀишлош хьаьвча уж чӀоагӀа эшаш а я. Къаьстта чӀоагӀа эш керда хьаьвча лархӀача Нохч-ГӀалгӀайчен цементни завода тӀерча малашкара кӀира лоабати. Из завод хьалъе лерхӀача гаьна йоацаш хьевнхза йола йолаш я из бедая. Уж я дубмортовски лоабати Араш - Иордынски кӀира. Хьалье лерхӀача цементни завода мерачоашкан бедал я цу моттигашка.

ТӀерча малашкаре кӀира хьера дийa бедaл я гӀишлош хьаьвча мелка кӀира лакара, хӀаьта мийкенски лоабатаца цхьана из дӀабича цунах хьакул минерально бокоби хьебарх эна бедал. КӀир йолашкачe кхерах дукхача дакъе пайде ва Нохч-ГӀалгӀай шехар доавтхьча завода шенар кхелдара технологически процесс чакхйоалашча эна.

Республика лаьттан чоашка кӀир боалашкача кхерах совгӀа тайп тайпара бессаш доле кӀир кхера бе. Из кхера боала моттиг а Сунженски районе Осман ахача юрте юкъе. Цу кӀира йолашкача кхерах бессаш чӀоагӀа хоза да: цӀе бесса лестам, цӀе, [illegible] тайпара, майсслу лоа [illegible] кӀай кӀира кхеро а. Шоай [illegible] гӀишлош хьаьвча [illegible] кхера оагӀонаш тьадоттa дика материал я. ЛоархӀама гучадоаннад тайпайпара бессаш дола кхера лаьттан чоашка дукха хилар.

Масала, Осман ахача юрте юкъ хьаьстта дукха [illegible] бола лаьттан чоашка. Из ба 30 миллион кубически метрех кхочад, республика тӀа - вахьшеш хьаьача чӀоагӀа эшаш ба из, хӀаьта боагӀача [illegible] цуна обработка йича бос бола бетон хьевча е дика пайда эдаргба цу шерах.

КӀир йолашкa кхера чот йоацаш дукха ба вай республике, цхьабахьда цул совгӀа гӀишлош хьальача эша дукха гӀишлой материалаш а я лаьттан чоашка. Царех ба лоабати гӀум уо лоабати. Царех къаьстта чӀоагӀа пайда эц вай республика гӀишлой материалий промышленности. Дукхаха дакхе из бa Тирка, Шолжа, Аргун хиаш кхарчен хи йистошка. Кийчаьй Терски - Шолже лоабат бакхара лаьрхӀа йола моттигаш. Лоабати гӀум уа лоабати кертерча дакъа дӀабохийт вай республике етта кирпичаш цӀен тӀа йола кирпичаш хьаьвча, хӀаьта майкенски лоабатах пайда эц цементни бедал кийчъеча, керамически плиткаш еча, канализационни турбаш хьаьвча.

Вай республика тха экспедица толама лоабат беллача 11 моттигах мӀе дукха лоабати гӀум уо лоабати боалаш юкъей, цудухьа республикера ерригa кирпичий заводаш шоаштa хьашаьна запасех боаx беш я.

ГӀишлош хьалъеча эна гӀум керттера дакъе дукха а. Тирко доакъашка, Терско - Шолже даккъашка. ГӀум массовна тайпe я цу доакъашка, царех цхьаьр штудетурни марихал хьабеча дӀабоьйт, хӀаьта йоккхагӀа йола гӀум тох бетон хьаьвча.

ГӀишлошьяча чӀоагӀа эшаш лоархӀаши йола шагӀа - гӀомара смесах пайда эц «300» эза марках бетон хьевчаш кхы лохагӀа маркех бетон хьаьвча. Цу тайпара гӀишлон рудай йоаца материал дукха йола моттигаш тха экспедицо лаьй Шолжен Аргун [illegible] йистошка. Уж тайпа моттигаш вай республике евргӀ я. [illegible] бедал [illegible] марка йола бетон хьаьвра. [illegible] гӀум [illegible]

ГӀум йоалаш моттигаш шерра пайда эц вай республике. Уж я Тирка, Шолжа, Аргунски, Гудермессан доакъашка. Цар физико-[illegible] царех пайда эц йоа е бутов кхера мотта, хӀаьта [illegible] моттигара боахачa гӀомараш йоаш я [illegible] дотта силикатни блокаш, [illegible] дӀахийта йоаш йолаш я цигара йола гӀум.

Гипсах а вай республике шерра пайда эц, цун запасаш боалий a. ТӀерча Юрсим тӀоаьнашке дукха я уж. Гипс дуьнагӀа боаде моттигаш я Чахты - Аргуи [illegible] Дагестана доазонга кхоачашца йола моттиг. ХӀана дика чамдоаннад гипс йоалаи Чанакойски моттиг [illegible] йола я да. Цох шерра пайда эц гӀишлош хьаьвча, алебастра хьаьвча, [illegible] текстильни промышленности.

ГӀишлон материалаш арахеца республикерча организацеша хьоастадe дезаш дош да алебастра хьевра [illegible] производство хьаьвага, гипс йоала моттиг лераярех а кхоачаде йоа йолаш а да. [illegible] гӀулахх дола.

Пайданерча оамалаех лоархӀамерча да вай республикерча лаьттан чоашкарa тезa, минеральни хиш. Теза хий наха мела дӀа-юза [illegible] минеральни хиш пайда эц дарба деча, кхечан промышленности, термальни хиш пайда эц телофикаци еча, промышленни хиш пайда эц цох йоацаш лоархӀама компонентеш: йод, бром, бор [illegible] Уж мел лоархӀам болаш эш да [illegible] цу масалаш.

Укх тӀаккхьарча шерашка вай республике дьача гидрогеологически тохамаша гучадаьккхад вай республика мала йиш йола теза хиш дола моттигаш дукха хилар. Уж да Шолже доакъашка, Тирко доакъарча [illegible], Гудермесе, [illegible] 300—200 метр маьрa кӀоарга [illegible] хиш [illegible] я.

Лоаша [illegible] пайда эдарба дегӀабоагӀама республика хӀатта боахам лаьттан чоашкарча пайданерча оамалаш, минерально бедало.

Г. МАЛЬКОВ,
Нохч - ГӀалгӀайчен геологически экспедица начальник.

МОСКВА. Центральни выставочни зале хьайийлай Советски Герзашарча Низий 50-гӀа шу дизара хетаь «Дальше лоршеш» яха Ерригсоюзни художественни выс[тавка].

СУРТА ТӀА: художника Ф. Решетникова дийла «Крым советски хургба» яха сурт.

ТАСС фотохроника.

ПОРТНОЙ-МАТЕМАТИК

Советски кьывн чоалханерча инструментах пайда а эша баракъеш тег Лапутие яха дийцед цхьан кана Гулливера. Цу кена дача гӀабахкa [illegible] дӀахьевтадаьннад портной гӀулакх. Вашингтонча портной дукхадоши хинназ Альфред Элерта, бустам а цӀе боашем тӀехьашка маӀача наьхa постоямеш тега хӀана цоеулкье цу дийнад, кӀаьта цу гӀулеала геодезически а астрономически аппаратура эшаш а яц. ОбразованегӀа математик, волча Элерта чоалхане формулаш а отташ, цхьа сага дезеи, [illegible] шерош, [illegible] гӀалат [illegible] костюм боашш.

ХЬАЛХА ХЬАДОАЛА БАЬЦАДААРАШ—ДУКХАГӀА

Ӏалама чьазаш кӀаьда хилар бахьан долаш, бӀарчача шера хьалха хьадоала баьцадаараш кхеш йиш а Грозненски районе КПСС-а обкома бюрос Грозненски района боахамий партийни организацеш дехкарийла йир хьалха хьадоала баьцадараш кхедара санна дола дош къоастадара.

Шоай опыт шар района баьцадаараш кхедерий. Кисляниш болча а баха мар опыт такха йийзар. ТӀаккха мара торе хиланзар гӀулакх дӀадоладе. Митта, дӀадахача шера болабелар тха управление чудоагӀача боахамий къахьегамхой хьалха хьадоала баьцадаараш кхеэ. Хьалхача шера хьаккинар во дициш — 1400 тонн баьцадаараш.

ДӀадахача шера хиннача районни экономически конференце белгалдир дӀахо йолча хана баьцадаараш дукхагӀа кхедергдола наькъаш. 1970-ча шера кхо эзар тонн кхеде лаьрхӀа уж, е дерригача баьцадаарех тхъе процент. ТӀаккха уж кхедергла Ӏаьа теплицашка (6 эзар квадратни метр), ахкаи - полиэтиленови теплицашка (30 эзар квадратни метр).

Парниковни боахам дукхьал цхьан шера шоаша шербелар. Укх шера бӀаьсти 46 эзар парникови рамашка е 73600 квадратни метр йолча парникашка кхедергла баьцадаараш. Цул совгӀа парерзальни кхайлача грунта керда оид — полиэтиленови карказаш. Цар дӀалоац 80 эзар квадратни метр. ХӀаьта района боахамий доалахьа хӀаьа йолаш йолча кхайлача грунта дӀалоац 190 эзар квадратни метр. Вешта аьлча из боахам духхьал цхьан шера иттазза гаргга шербеннаб.

Баьцадаараш кхеду боахам шербаларга хьежжа хьалхийнаб из махкера культура кхеш гоашнчаш а. Масала, кхоалагӀча совхоз - баьцадаарий совхозе Г. Нестерова, А. Султанова - шоллагӀча баьцадаарий-шурий совхозе нов. Кузнецова, Терентьева, Артеменова, кхыбараш. Дукха баьцадаараш кхедир цар дӀадахача шера.

Ӏана хана баьцадаараш кхедеча боахамашка уж кхедерий дешар вӀашгӀехьдаьккхад. Цар Ӏомайр хьалха латтарий опыт. Дукхачарна йоаш а кхоалагӀча совхоз - баьцадаарий совхозе гоавач нов. Нестерова. ДӀадахача шера къайлача грунта хӀара квадратни метр тӀа цхьайтта килограмм нарсаш кхейир цо. Вешта аьлча цхьан гектара тӀа 1100 центнер. Белгалде деза хьовзанза йолча грунта хӀара гектара тӀара юкъера лаьрхӀача 120—150 центнер мара ма ца йоалийта, хӀаьта цхьаннабелча хьалха латтараша — 200 центнерага кхаччалца. Из бахьан долаш геттара лоархӀаме дар Нестеровой опыт йоашар а из балха юкъе кийчар яхьар а.

Бахача наьха чӀоагӀа боаш тӀаболаш культураш я хьалха хьахула баьцадаараш. Из бахьан долаш дӀара боахама экономически пайданегӀа да уж махулла дукхагӀа кхеяр. Цхьаькха а да. Хьалха хьахула баьцадаараш дохкаш тӀехьа хьахулараш дохкаш санна [illegible] чийслан.

Белгалде деза, хьалха хьахула баьцадаараш кхедеча кхы а дукха ла йиш йоала кхоачамбоахарах нислуш хилар. Аьлха меттел ӀаӀ а тикашка уж культураш [illegible] хурйолаш вӀашгӀехьбаккха беза болх.

Грозненски района баьцадаараш кхедеча боахамий къахьегамхошта хьалхашка латта кертера декхар да хьалха хьахула баьцадаараш бахача наха бӀарчача шера кхоачамхилла кхедар.

Е. ЖИВАРИНА,
Грозненски района юртбоахамий производствени управлений партторг агроном.

Спорт

КОТБАЬЛАР ЧӀОАГӀАГӀБАРАШ

Чакхьяьннай «Буревестник» общества боксах йола Ерригросийски лично-командни ях. Цу яхье дакъа лоацаш вар 100 совгӀа спорта мастер, яха балашагӀа бела цхьоалагӀа разряд араш.

Дих денна «Красный молот» завода спорте дворце ринга тӀа къовсам лоаттабеш хиннача тӀехьагӀа финале кхаьчар царех чӀоагӀагӀбараш.

Студентанта юкъе РСФСР чемпионаш хилар:

В. Хорошков (Воронеж), В. Алиханов (Махачкала), А. Арон (Волгоград), Н. Ионов (Махачкала), Г. Ткаченко (Омск), Л. Шахбулатов (Махачкала), Г. Середкин (Иркутск), Г. Чубарин (Иркутск), А. Якутин (Волгоград), В. Гуминков (Грозный), В. Восипов (Омск).

Яхье хьалхара моттиг лаьцар Махачкала команда.

В. СМЕРНАЛОВ.

ЕРРИГСОЮЗНИ ЗДРАВНИЦА

Вай мехка массе шийнигера хӀара шера 700 совгӀа саг воагӀа «Серноводск-Кавказский» яхача курорте салаӀа.

ХӀана курорт кийчлуш я кхетта укхазе салаӀа боагӀаргбола нах махулла дикагӀа тӀаьдара. Ремонт еш латт корпусашта, медицински кабинеташта. Болх бе йолалургья керда хьалъь почта, хӀамаш дӀатала камера, парикмахерски.

ЧӀоагӀа гӀадаугаш де укх шера ахкаа замалатьа курорте диетически ахача а болаш амбулаторни дарба де йиш хургйилар.

П. КИРИЕНКО.

ХЬОКХАМ ТЕЛ

Хьинаа совлуваш къахьег Грозненски производственно - товарни контора болхлош. Февраль бетта шилоки продукции арахецара план 101,3 процент кхоачашьйй цар. ТӀехкхоачашьйй продукцена реализаци яра план а. Шин бетта арахийна дӀаахийта лаьрхӀачул совгӀа 209 эзар сома наьха продукции дӀаахийтай.

Укх деношка хьокхаш телеш къахьег социалистически яхе хьалха латтача В. Куракиш С. Касьяновах кулгаллдеча цехий коллективаш.

З. [illegible]

КЕРДА БРОШЮРА

«Грознефтехимзаводы» яхача объединени [illegible] арель бетта планированеи экономически стимулированеи кердача системах болх бе [illegible] я. Партийни [illegible] производство гӀулакхашта [illegible] тӀабахийтарга хьежжа мара хургдаш предприятие доаха толамаш.

Кердача методах болх а беш партийни организацей опыт Ӏомьча вай республика предприятех а «Красный молот» яха машиниш завод. Цу завода парткома секретара В. М. Шейнино яздь «Керча [illegible] болх [illegible]» яха брошюра арахийнад Нохч-ГӀалгӀайчен книжни издательствас. Цу тӀа занох кердача системах болх бе ла кийчлуш йолча хана болх бе яьча хьалхарча ханош партийни организаце баьча бахха опытах лаьца дувц.

Дика гӀо деррда цу брошюро кердача системах болх бе ла кийчлучa предприятей парткома секретарашта партийни организацешта.

И. СОКОЛОВ.

ХАОТТАМ

Тахан республика гӀалаш Грозни [illegible] хургья. [illegible] цхьайолча моттигашка [illegible] хурга, къуйе - малбо-[illegible] гӀалакхье мух хьекхаргба, температура республика гӀалaш 0 градусага 5 градуса [illegible] а [illegible] Грозне 1—3 градус [illegible] а [illegible] хургья.

Метеостанци.

Газета тӀайоагӀа номер 2-ча марта араерга.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ВИРА НУВР ХЬАН ТУЛЛАРГЬЯ?

США ДЕМОКРАТИЧЕСКИ ПАРТИ— ПРЕЗИДЕНТ ХОРЖАЧА ЮХЬЕ

Линдон Вейнс Джонсон президент вола 4 шу доалаш латт. Из я президента отталь ха. 1968 шера 5-ча ноябре дӀакхорча хи шера хургволча президента цӀи йоаккхаргья американски харжархоша. ВӀашагӀкхийтта Штаташ хоржамашка дӀакхача юкъдисача бетташа хьаьйоах бӀайча цӀен хӀанзарча дьяна шоаш чӀоагӀа хала хургхилар. Общественни мнена дацьча хаттараша хьахоккхачех, Джонсона политика тахан къобальераш хаттараш даьрех 40—42 процентал дукхагӀа бац. Президента духьалтьйяна кертера факташ — Вьетнамера тӀом, расашта юкъе кийсхо ца хилар, цахаддаш дукхагӀа хулаш дола зуламаш, лакклу налогаш, тӀа-тӀа дукхагӀа лакхлуш бола вахара мах.

Джонсон Ӏадала парте латташ хьахача шерашка Вашингтоно сайгонски марионеткаш хьалхоацаши тӀехьара тӀалехкаши хинна Вьетнамера граждански тӀом йӀахьеннача американски агрессега баьннаб. 1963 шера Вьетнаме лаьтта США бӀунаш 16 эзаркел кӀезига совгӀа дар. ХӀанз цига ва ах миллион совгӀа американски салтеи эпсари. ДӀахо — США-ра кхы а бӀунаш тӀадолаладерг долаш да. ВӀашагӀкхийттача Штаташта котало яхьаи агрессе, тӀа-тӀа дукхагӀа рузкъеи адами цо хӀалакдой а.

«ДукхагӀа йолча интеллигенцеш къонача харжаркой тоьал доаккхача дакъахи» ваьнна Джонсон, — аллу Уолтер Липпмана «Нью-Йорк песта» тӀа. — Атта хетадургдац цунга уж юха а шийгахьа боадалургба дьнна. Дукха духьалургдац е дукха хӀама дуургдац 1964 шера хоржамаш хинначул тӀехьагӀа дукха ха аладехьа дениараш йоалхадеш дешаш дош харцдьи даьар цавшк лиедалийтара...».

Общественноста шерра гӀозараш за Джонсона политически навьга раьза доваш. Цу наькъа критика ю белгалбаьнна йолча сенаторашa Фулбрайта, Мортона, Хатфилда, Купера, Мэнсфилда, шиаралана Ридждуэя, Гэвина, хьалхагӀа лоархӀамеча тӀема гӀулакхаш тӀа хиннача кхычар, болаш болча Ӏилмахоча, бизнесменаша. «Мехка массе а метте раьза боацаш болам баьнна ба», — белгалдоаккх «Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд рипорт» яхача журнало.

Шенхашта берт йӀгаб доалдеча демократически парте а; цо хӀара дешна дукхагӀа эгӀаш латт. «Джонсон ца харжара (холча бесса аьча — къайлаваккхара)» боламгахьа бараша 30 эзар совгӀа подпись гульлай Нью-Йорка штате Джонсон кандидатала оттаве ца тугилга демократически парте съездагара хьалохаш йолча требованена хӀай оттае. Из тайна болкъ шерра баьржаб либеральни уйлаш йолча демократашта юкъе а «Машарай демократеш тӀехьа» яха парти вӀашагӀъеллача Калифорне а. Джонсона духьальянвай «Американцаш — демократически гӀулакхашта тӀехьарӀараш» яха кина бола организаци а хӀаьта митта дӀадахача шера аьлни вӀашагӀъелла, негрий граждански бокъонашта тӀехьарча къовсамаш йоаккхагӀа мел йола организаци а юкъе яха кердача политически низий коалиция я.

«ОарцагӀбаьнна демократаш» духча, демократически парте эзараш членаш шийна чуль вӀашагӀтеха йолча организаце Чикаго хиннача конференце хьакхайкхадир Джонсон гӀаькха юха харжара бокъонца духьале е лаьрхӀа ве хилар, массе ва раьза волаш хьаллаьнар Миннесотагача сенатора, кхыча мехкашцарча гӀулакхашта йолча сенатски комиссе члена Юджин Маккарте кандидатура. США лакхехьара законодательни органерча либеральни интеллигенце кӀезига мара боацача викалех цхьаьне, социологеи экономикан профессора, Маккарте чӀоаггӀа критика ю Вьетнамерча Вашингтона политикана. Цо дӀалех ДРВ-ена чуетта бомбаш соцаелга. Къулба-Малхбоалеи Азерча джонсоновски тӀема легализаци ю 1964 шерара «тонкински резолюци» шкайоакхихара.

Вьетнамски тӀемах дола дош, йоах Маккарте, «халкъага дӀадала деза из хьажийта, ВӀашагӀкхийттача Штаташа шоашта малагӀа декхараш тӀаэца деза а уж декхараш малагӀча наькъаца кхоачашде деза а халкъо ше соцам бергболаш». Вьетнамера США тӀом — е юридически а, е дипломатически а, е тӀема а хьисалех йӀехказа лалийта йоаш йолца «моральни гӀалат» лоарӀ цо. «Къаман ца хьалхашка» яхача программагӀа телевизине гӀаьлла ше къамаьл деш цо правительствана критика йир вьетнамски проблема маьора наькъаца къоастаяра хьакъехьа переворай е дукха ца дар... [illegible] Маккарте кхы а лай йийнар Маккарте «хьаьнт-волча хана а хьаьит долча моттиге а переговораш е» ше кийча хилара хьакӀеьа Джонсона [illegible] заявленеш.

Миннесотерча сенатора котдоахийла мел чӀоагӀа я? Цу хаттара жоп лаза йош хургьйн икъа Нью-Гэмпшире, Висконсине, Небраске, Калифорне, Нью-Йорке. Массачусетсе, кхыча штаташка цхьаьннара хоажамаш тиша дааьшнача тӀехьагӀа мара. «Низий чӀоагӀал» эггара тьалза тохаргья 12 марта Нью-Гэмпшире. Формальни цига хоржам ваи Джонсон. Цхьабакъда, партийни аппаратерча цуна тӀехьа бараша Маккарти эшаш лоэш, президента цӀи бюллетена тӀа дӀаязъяра тӀахьехав бу.

Дукхача американски обозревателашта хийттадар, Маккарти Роберт Кеннеде «разведчик» мара а вац, юххера а дешна за хургвар веннача президента вошe ше а ва аьнна. Цхьабакъда, Кеннеде хоадамболаш хьакхайкхадаьх Джонсонаца яхье ва ла шийн бевм ца хилар. Эггара чӀоагӀа цо лоттахар 1972 шу да, котало [illegible] эггара дукхагӀа аьттув хургбола а президенталла харжийта Джонсона бокъо хургйоала а ха.

1968 шера августе США демократически парте Къаман съезд хургья Чикаго. Цига хоржаргва президенталла гӀоргвола кандидат. ХӀанз оалазургдаш Джонсона гӀулакхаш съездде мишта нийслургга а цунна духьалъйьнна оппозици мел низ болаш хургья а. Цхьабакъда, президентски Ӏаьхала шиен парте аппарата тӀерча тӀаьхожамон йоккхий торонаш [illegible] цунна. Нагахьа санна цӀи хезача обозревателах Джейм Рестова тайшача, «президентски кампане харжа тардураш» хӀанз укх сахьаьд республикански партеегара президенталла бала гӀертарий списка керте латта «Ричард Никсон Линдон Джонсон ба».

Спернивкий дьтовш техкачул тӀехьагӀа, йоккхагӀа йолча американски обозревателa Уолтер Липпмана [illegible] хетар укх тайпара дьлар: «Нагахьа санна демократий хӀанз котбала аьттув боале а, балан, Джонсона духьалбола демократаш республиканцашка республикански кандидата тӀехьа кхаж тасса торе йоацача бахарах мара-м. Нагахьа санна республиканцаша Джонсона раьза боацача демократий дукха нах шоай хьаштар харжа ца бутe, тӀаккха цхьабараша, мешта, дукхачар Джонсона тӀехьа кхаж тасса а тарлу, шоашта довзаш воза майгӀа хиларга а доахӀаш. Цхьабакъда, со эггара чӀоагӀагӀа кхер, 1968 шера политически хоржамаш ца хилар бахьан долаш дукха нах политически [illegible] шера дӀабахар. «Кхыча дешашка аьлча, дукхача американций шоай безам била цхьанnегахьа а боацаш хоржамашка вӀалла дакъа ца доацаш Ӏе а йиш я.

Н. СТРЕЛЬЦОВА.
(АПН).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-98; редактора зам.—3-39-11; бехктоалама секретара—3-34-38; партийни вахарех, культурах, промышленности отделий—3-42-30; юрта боахамех письмойн отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-98; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типограф. Революции проспект, 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05052. Заказ № 1152.